ЧУДЕСНА СУДБИНА ЈЕДНЕ КЊИГЕ
ИЛИ
ПРОСТОРИ *ХАЗАРСКОГ РЕЧНИКА*

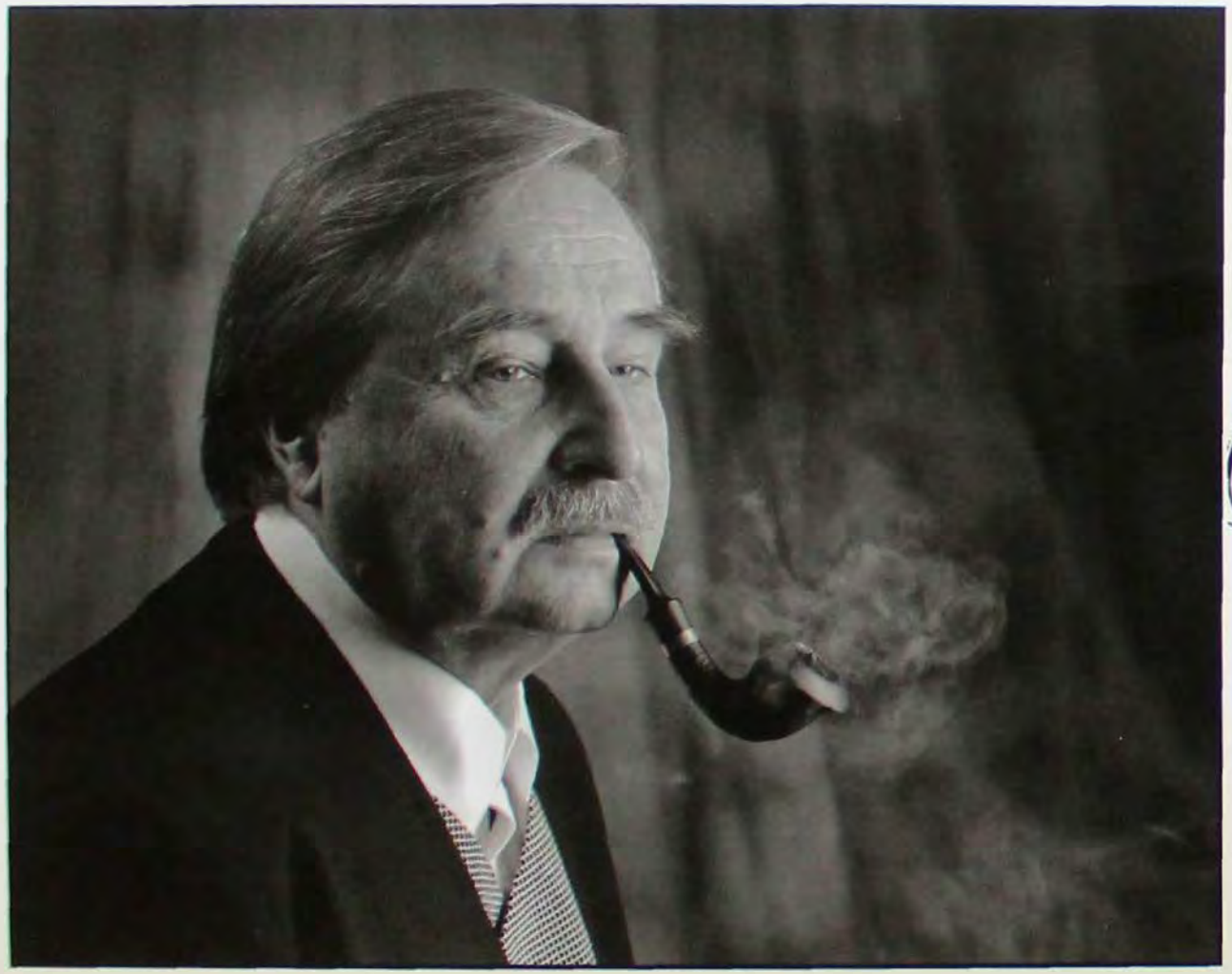

НАРОДНА
БИБЛИОТЕКА
СРБИЈЕ
БЕОГРАД

Изложба и каталог настали су поводом двоструког јубилеја: деведесет година од рођења Милорада Павића и тридесет пет година од рођења *Хазарског речника*.

На изложби су представљени експонати из Легата Милорада Павића и књиге из фонда Народне библиотеке Србије

Легат Милорада Павића је Скупштина града Београда основала још 1992. године, то јест за живота аутора, сведочећи на тај начин о високој свести о значају његовог дела. Легат окупља Павићеве рукописе, књиге, као и личну библиотеку; након смрти аутора, поверен је на старање његовој супрузи, књижевници Јасмини Михајловић.

У каталогу су коришћене илустрације Милорада Павића из рукописа *Хазарског речника*, што је и наведено испод сваког Павићевог цртежа; аутор свих осталих илустрација у каталогу је Јасен Панов.

Аутор фотографије на корицама Драган Танасијевић

Аутор цртежа (Виолончело – автопортрет) на корицама Милорад Павић

ЧУДЕСНА СУДБИНА ЈЕДНЕ КЊИГЕ ИЛИ ПРОСТОРИ *ХАЗАРСКОГ РЕЧНИКА*

ЈУБИЛЕЈИ МИЛОРАДА ПАВИЋА

Аутор изложбе и каталога
Нађа Стојковић-Јовановић

Народна библиотека Србије
Београд 2019

Издавач
Народна библиотека Србије
Скерлићева 1, Београд
www.nb.rs

За издавача
Ласло Блашковић

Уредник
Драган Пурешић

Лектура и коректура
Јелена Витезовић

Дизајн изложбе и каталога
Милош Нинковић

Штампа
Ретро принт, Београд

Тираж
300

ISBN
978-86-7035-430-2

Књиге чудно дишу. Књиге у којима сте писали ко зна о коме и ко зна зашто, накнадно постају ваша аутобиографија.

Милорад Павић

Милорад Павић (15. октобар 1929, Београд – 30. новембар 2009, Београд) – прозни писац, песник и историчар српске књижевности 17–19. века, стручњак за барок и симболизам, преводилац, универзитетски професор (у једном периоду и декан Филозофског факултета у Новом Саду). Био је члан Српске академије наука и уметности, почасни доктор Софијског универзитета, председник Српско-украјинског друштва, члан Европског удружења за културу Société Européenne de Culture, члан Српског ПЕН центра, члан Крунског савета. Добитник је многих књижевних награда, од којих се издвајају: Нинова награда (1985), Награда „Меша Селимовић" (1988), Награда Народне библиотеке Србије (1988), Сребрна медаља „Феликс Ромулијана" (1992), Октобарска награда града Београда (1992), Просветина награда (1994), „Кочићева награда" (1994), „Вукова награда" (1996) и „Андрићева награда" (2001); био је номинован и за Нобелову награду за књижевност.

Светску славу је стекао као писац нелинеарне, интерактивне прозе: године 1984. објавио је роман *Хазарски речник: роман лексикон у 100.000 речи*; иако су многа његова дела (*Предео сликан чајем*, *Друго тело* и др.) постигла велики успех, управо *Хазарски речник* представља и даље његово кључно и најпознатије дело, које Раша Ливада назива апсолутном књижевношћу. Павић јесте један од најчитанијих савремених писаца са Балкана, у скоро свим деловима света, будући да су његова дела, до сада, преведена на четрдесет светских језика, у више од три стотине издања. На питање да *Хазарски речник* опише у једној реченици, Павић одговара да

је то његова аутобиографија. У својој *Аутобиографији* наводи да је поред романа у виду речника написао други у виду укрштених речи, трећи у виду клепсидре, четврти као приручник за гатање тарот картама, пети као астролошки водич за неупућене. Трудио се да не смета својим романима. Рачунајући на то да нов начин писања утиче на нове начине читања, он их предвиђа различитим формама које омогућавају читаоцу да сам утиче на ток и исход приче, те отвара могућност избора личне приче (бодријаровски – промена у оквиру познатог низа коју систем може да поднесе). Ову интеракцију на нивоу писац–читалац подигао је на виши ниво комуникације увођењем штампаног и електронског хипертекста и њихове комбинације.

Теоретичари и критичари књижевности су га у XX веку много пута проглашавали првим писцем XXI века, подстакнути појавом *Хазарског речника* као првог мултимедијалног романа на свету. Бавили су се и Павићевом интерпретацијом идеје смрти аутора (присуством аутора кроз инсистирање на његовој смрти), задовољства у тексту, отвореног дела и аутоцитатности.

Павић је често наглашавао да нема биографију већ само библиографију. Према библиографији, ове, 2019. године прослављамо тридесет пет година од првог издања *Хазарског речника* (али и четрдесет година од првог издања *Руског хрта*, тридесет година *Изврнуте рукавице*, двадесет година *Глинене армије* и *Кутије за писање*, и десет година од првог издања *Вештачког младежа*).[1]

Изложба *Чудесна судбина једне књиге или Простори Хазарског речника* настала је у двоструком поводу: као обележавање деведесетогодишњице рођења Милорада Павића и тридесетпетогодишњице првог издања *Хазарског речника*.

Конципирана је на три нивоа по различитим основама, у складу са симболиком броја три у *Хазарском речнику*, која је инспирисала основну идеју изложбе: тројединост писац–књига–инспирација. Изложбену поставку чине најатрактивнији преводи овог романа, укључујући и библиофилска, уникатна издања која до сада

1 Исцрпне информације о Павићевим делима, интерпретацијама, животу и раду и сл. могу се наћи на: http://www.khazars.com/.

никада нису излагана истовремено на једном месту. Уједно, овај сегмент обухвата и Павићеве личне предмете и фотографије. Следи преглед превода *Хазарскоī речника* на (геовременској) карти света – корице преведених књига које покривају готово целокупну карту света. Посебна пажња посвећена је феноменима Павића и *Хазарскоī речника* као инспирацији, што је у складу са Павићевом идејом поделе одговорности са читаоцем и могућностима уметничке интерпретације текста овог аутора. Имајући у виду да он од књижевности прави реверзибилну уметност, посматрајући књигу као скулптуру (где се *немоīуће оšварује у свим īравцима*), идеја је да се кроз поставку пролази као кроз странице књиге, које у себи садрже књиге (и остале експонате), чиме се постиже „бабушка" ефекат књиге у књизи (текста у тексту). Распоред експоната по фрагментима публика може да посматра према групама језика, континентима, или истој заједничкој реченици на крају књиге (на различитим језицима). Избор критеријума објашњен је УДК[2] бројевима.

Иако скептичан према превођењу књижевности у други (нарочито позоришни) медиј, Павић је, како пише у *Аšобиоīрафији*, у XXI век ушао преко позоришних дасака. Инспирисани тим податком, као и чињеницом да су многи композитори, надахнути овим романом, обликовали своја дела било као директне музичке адаптације било као музичке варијације на дате теме и мотиве, изложбом су представљене информације о сценском извођењу *Хазарскоī речника* и музици компонованој за њега, уникатној модној колекцији инспирисаној овим романом, у нади да ће сваки посетилац/читалац (или бартовски легитимно – нечиталац) наћи нешто своје (или нешто што га се тиче).

Могућност избора личне приче даје наду и за могућност налажења жељене књиге у библиотеци. У случају да неко ко до сада није прочитао *Хазарски речник* пожели то да учини, или да неко ко га јесте читао пожели да га поново прочита (имајући у виду могућност и пожељност нових читања), упореди издања (данас постоје три редакције: женски примерак, мушки примерак, и андрогино издање; такође, постоје и ћирилична и латинична издања), како би могао да одабере верзију која највише одговара његовом сензибилитету, у библиографији може

2 УДК – Универзална децимална класификација.

наћи све информације о тим различитим издањима, укључујући и идентификационе бројеве за издања на српском језику која се налазе у фонду Народне библиотеке Србије.

Како би се целокупној изложби дао аспект књиге, захваљујући којем посетилац може да доживи изложбу као шетање кроз саму Павићеву књигу, коришћене су илустрације бугарског уметника Јасена Панова, које је он, инспирисан књигом, стварао у двадесетогодишњем периоду. Како сам Панов каже, док је читао књигу, „постепено, реч по реч, почео сам да откривам нове просторе у оквиру своје свести [...] и тако је први колаж за *Речник* настао 1992. године". На његов рад утицали су разнородни и разноврсни материјали који су сакривали „уснуле фрагменте [...] будућег рада", те је лагано настала комплетна илустративна подлога уз ову „причу о смрти. Или, пре, о умирању. Прича о крају као новом почетку са оне стране смрти", како ју је илустратор доживео. Шетњу кроз изложбу/књигу, као и кроз модну колекцију Невене Ивановић, прати музика композитора Мирослава Бака.

Будући да се изложба представља у оквиру манифестације „Ноћ музеја", занимљиво је поменути, као куриозитет, да се у делу *Вештачки младеж: три кратка нелинеарна романа о љубави* налази и сегмент *Ноћ музеја*, о уметничком пару који редовно посећује ову београдску културну манифестацију. Међу њеним редовним посетиоцима био је и уметничко-брачни пар Милорад Павић и Јасмина Михајловић.

Аутор цртежа Милорад Павић

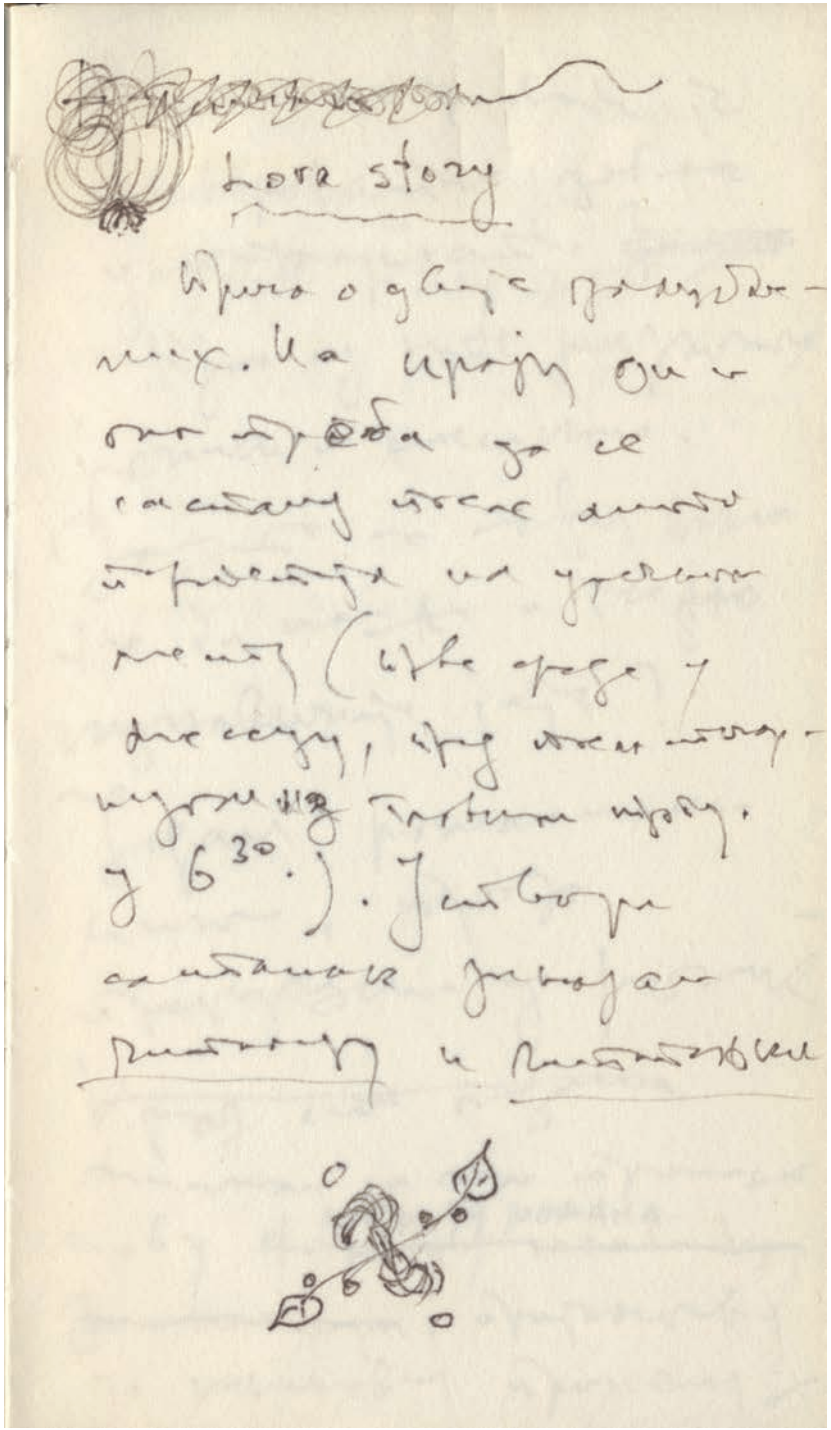

Рукопис Милорада Павића

Ауторка дугује захвалност:

Јасмини Михајловић, на изузетној сарадњи и предусретљивости за све идеје, као и за врло корисне сугестије, те на материјалу из Легата Милорада Павића који је уступила Народној библиотеци Србије за ову изложбу;

Јасену Панову, без чијих илустрација и изванредне добре воље ова изложба не би била онаква каквом је замишљена;

Мирославу Баку, чија музика је била кључна за то да изложба прерасте у доживљај за сва чула;

Невени Ивановић, на томе што је љубазно допустила да њена инспиративна колекција, која је постигла запажен успех широм света, постане део ове поставке;

колегама из Народне библиотеке Србије који су својим трудом и залагањем допринели реализацији ове изложбе.

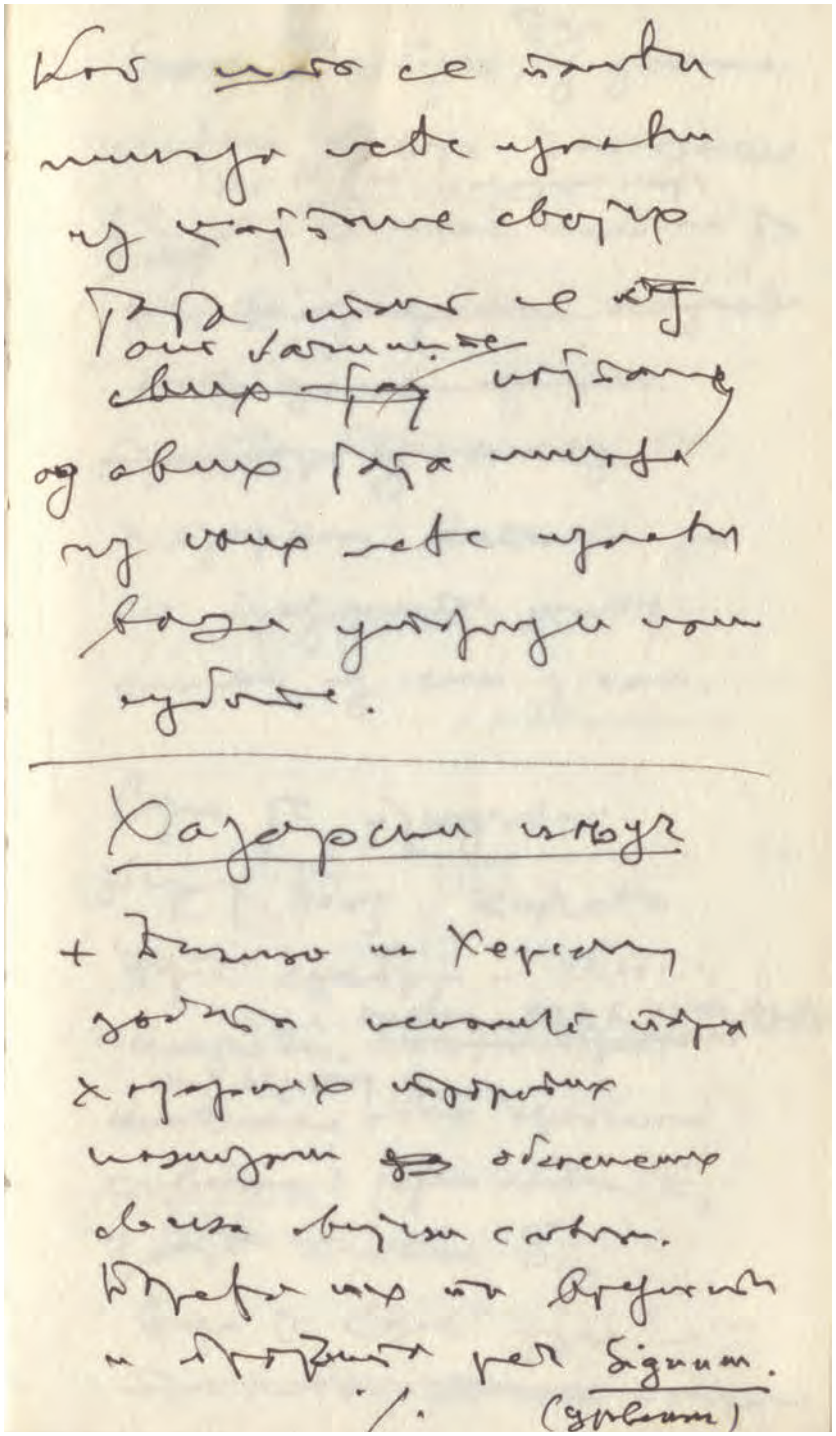

Рукопис Милорада Павића

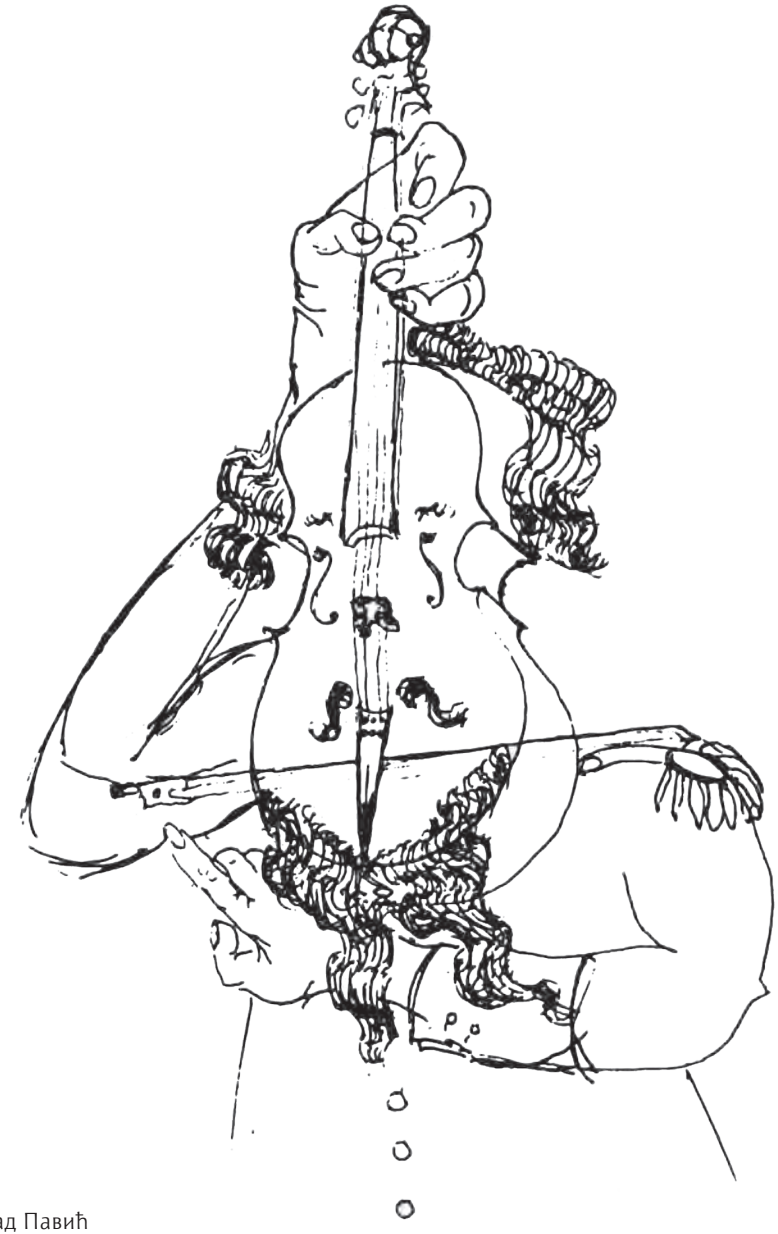

Аутор цртежа Милорад Павић

ПАВИЋЕВ ПАВИЋ

Желећи забаван и плодан рад скупу о мистификацијама и мистификаторима напоменуо бих неке ствари. Мистификација је могућа, како ми се чини, од оног часа када једно дело постаје важније од творца, или кад писац постаје важнији од дела. Борхес, сви знамо, сања о делу без писца, о делу чији се писац негде затурио као певач наше народне епике. За писца Хазарског речника *неки критичари у свету питају да ли уопште постоји. Ја се опет питам да ли нам мистификација омогућује славу писца без дела? Писца без иједне написане књиге или усмено пренете песме?*

Ове управо чувене реченице, пасус завршен питањима која не морају бити реторска, али се у својој напетој бизарности пре довољна сама себи (као лозинке недостојних одзива, као молитве изговорене у врућици) него што их се тичу сопствени одговори, дакле, те фразе, по звуку, сигурно могу бити Павићеве али, исто тако, нико не може мирна срца јамчити да нису само вешт фалсификат каквог павићисте, или мимикрија синтаксичког ритма и кључног парадокса карактеристичних за нашег писца, поготово што све звучи некако познато, штоно кажу *павићевски*, мада се нико, главу дајем, не би могао заклети да је то негде, у Павића, и прочитао. Па и није.

Неколико година тамо назад (казао би неки искварени Рус), Друштво књижевника Војводине организовало је литерарни скуп, интелектуалну *гозбу* (казали би то стари Грци), са оквирном темом *Мистификација и мистификатори*, а расправу је, поздравним говором, требало да отвори сâм Милорад Павић. Но, да ли је у питању била стварна прехлада, или можда хотимична књижевна игра, животна мистификација гласовитог писца, не знам – Бог зна, тек господин Павић је у последњем тренутку отказао свој долазак, али ми је телефонски издиктирао овај кратки неизговорени говор који је, на почетку рада скупа, прочитао један глумац. Тако је све, онда, почело некако у духу теме, без главе, са маском, али је

то увећало забаву, управо како нам је писац и пожелео. И док се први говорник накашљавао, и сам сумњајући у свој павићевски идентитет, ја сам, кажипрстом и средњаком, из глумчевог џепа извукао Павићев текст писан мојом руком, и чувао га ево до сада, сањарећи како је управо срочен да би отворио ову моју причу.

Иначе, тај текст је све време био поовски скривен међу мојим папирима. Тражећи нешто друго понекад бих набасао на њега, али сам га се сасвим сетио као неког финог, добро осветљеног сна, на месту где је тада и Павић био некако травеновски присутан (усудио бих се да и сам употребим један парадокшчић којим сам, рекло би се, задовољан). Елем, да не објашњавам, поново се радило о **препричавању Павића**, и наш је писац рекао помало уморно, у далекој алузији на младог Црњанског, рекао је: *Тешко је бити Павић*, управо тако, у трећем лицу, као да говори о неком другом, о неком одсутном (и Емил Бенвенист вели да треће лице у ствари значи одсуство лица), баш како је у оном одмакнутом поздравном говору, прижељкујући славног писца без иједне књиге, самог себе ословио са *писац*, Хазарског речника, ваљда предосећајући да неће бити ту док буде читао свој текст, да ће бити потпуно одвојен од свог дела.

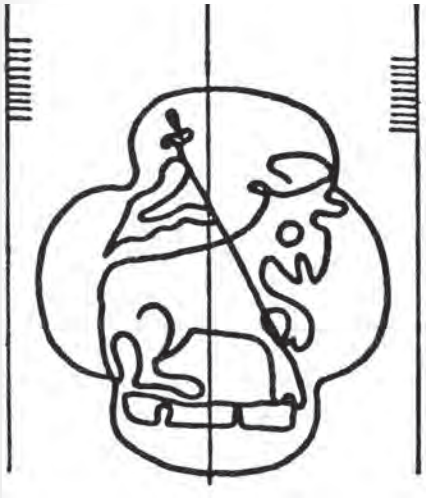

II

Свега тога сам се сетио када сам у руке узео *Шешир од рибље коже*. Знао сам да ћу ово причати пре него што сам књигу уопште и прочитао, а када сам се уверио у своје рецепцијско пророчанство, стао сам се двоумити да ли да о томе уопште нешто прословим, јер ми је све почело да личи на јадну копију неког Павићевог невидљивог (да не кажем *неизрецивог*) дијалога. То значи да Павићу више не одмаже нити доприноси било која његова нова књига. Павић више није Павић. Не мислим на одвајање личности писца од живота његових књига које сада припадају читаоцима, јер је то опште место. Хоћу да кажем да Павић више не може да буде Павић, јер он је *сан о Павићу*.

Када бих поновио да је Павић Боби Фишер савремене српске књижевности, то би могло бити тачно, али би звучало и мало простачки. Али, оно што се у англосаксон-

ској митологији називало *америчким сном*, а то је сан о искоришћеној шанси, о животном *великом праску* када ни из чега настаје све, о животној машини званој перпетуум мобиле незаустављивој и у машти, равно је, у нашој литератури, само сну о Павићу, а то би значило: остати доследан у захтеву, *high fidelity*, висока верност самом себи.

Павић је писац са два пола. Ако једну своју давну причу и збирку прича (реч је о *Душама које се купају последњи пут*), писац започне виолинским кључем сажетим у овакву реченицу: *Прихватисмо се јесени као тањира охладнеле чорбе*, онда можемо само да се питамо: зашто би даље и настављао(?), па да, као у Витменовој песми или у Зеноновом парадоксу, останемо ту где јесмо, *опевајући то одушевљеним песмама*. Ако ли, с друге стране, заклопивши корице *Шешира од рибље коже*, читалац констатује да је Милорад Павић, као и пре, блистав и ексклузиван, отмен и еротичан, онда је сан о Павићу препричан до сваке ситнице које се нетом пробуђени могао сетити.

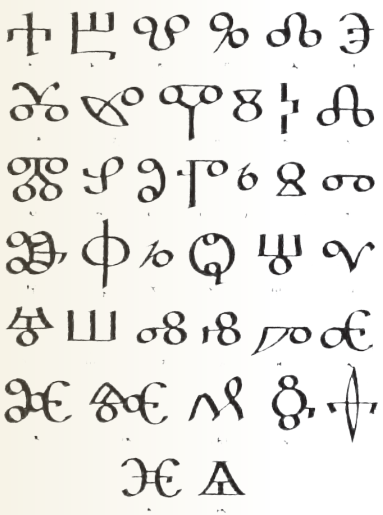

И шта онда преостаје Павићу-човеку, Павићу-књижевнику, ономе који је можда овде негде, него да као хотимични *женски писац*, на крају мушког двадесетог века, сплете чисто *слово љубве*, новелистичку песму која се уздиже над свим песмама. Своју љубавну причу Павић распиње до централног хришћанског начела **Бог је љубав**, тако да, бавећи се љубавним питањем, наш писац се у ствари бави скривеном метафизиком. Љубав о којој он пише налази место тамо где се укрштају фантастика и метафизика, као код оног великана што је волео да понавља како је Нико – Одисеј, попут Павићеве Микаине.

Варирајући главни топос ранохришћанске симболике, **рибу**, која се налазила у центру мозаичких лавиринта првих хришћана, и самих принуђених да се завлаче под земљу и крију у својим храмовима-катакомбама, кртичњацима вере и љубави, јер њихова *риба* изворно је *ICHTHÝS*, што је скраћеница од *Iesus Hristos Theou Yios Soter*, Исус Христос, Божји Син, Спаситељ, Павић рибу, то јест распетог Христа, у једном часу идентификује са дрвеним кључем (на који подсећа распеће), једначећи Исусову веру са кључем за све браве, са универзалним читаоцем.

Наравно, кључ је и метафора вечне ерекције, вере у Ерос, па се и читава прича подређује трагању једног мушког кључа за другом женском бравом. И као што у једном трену главни јунак књиге украде пророчки сан, и у њему види компјутер којим ће, много векова касније, његова прича бити написана, тако и Павић, у неком свом интелектуалном кончету, спаја неспојиво, опевајући новац, још један моћни свезнајући кључ који отвара разне браве, различите величине и књижевне шифре. Јунак *Шешира од рибље коже*, сновидног имена – Аркадије – стиска божанско лице своје драге у *писмо* и *главу* новчића, причајући увек исту причу, без обзира како је именовао, али бацајући новчиће у ваздух, у пророчкој коцки, никад не укида случај. И још га можемо видети како се игра, сасвим на очи натукавши шешир од рибље коже, као трновит венац божанског светла, као ореол вечне љубавне патње, због чега *дух* и *душа* имају исти корен.

Тако тај Аркадије. И не сањајући да ове редове не пишем на рачунару који је једаред видео, него писаљком и десницом руком, као какав ранохришћански футурист, или постмодернистичка геачина.

Ласло Блашковић

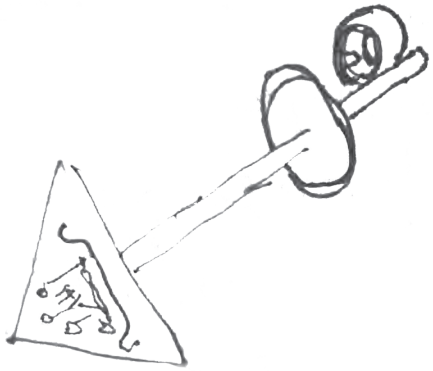

Аутор илустрације Милорад Павић

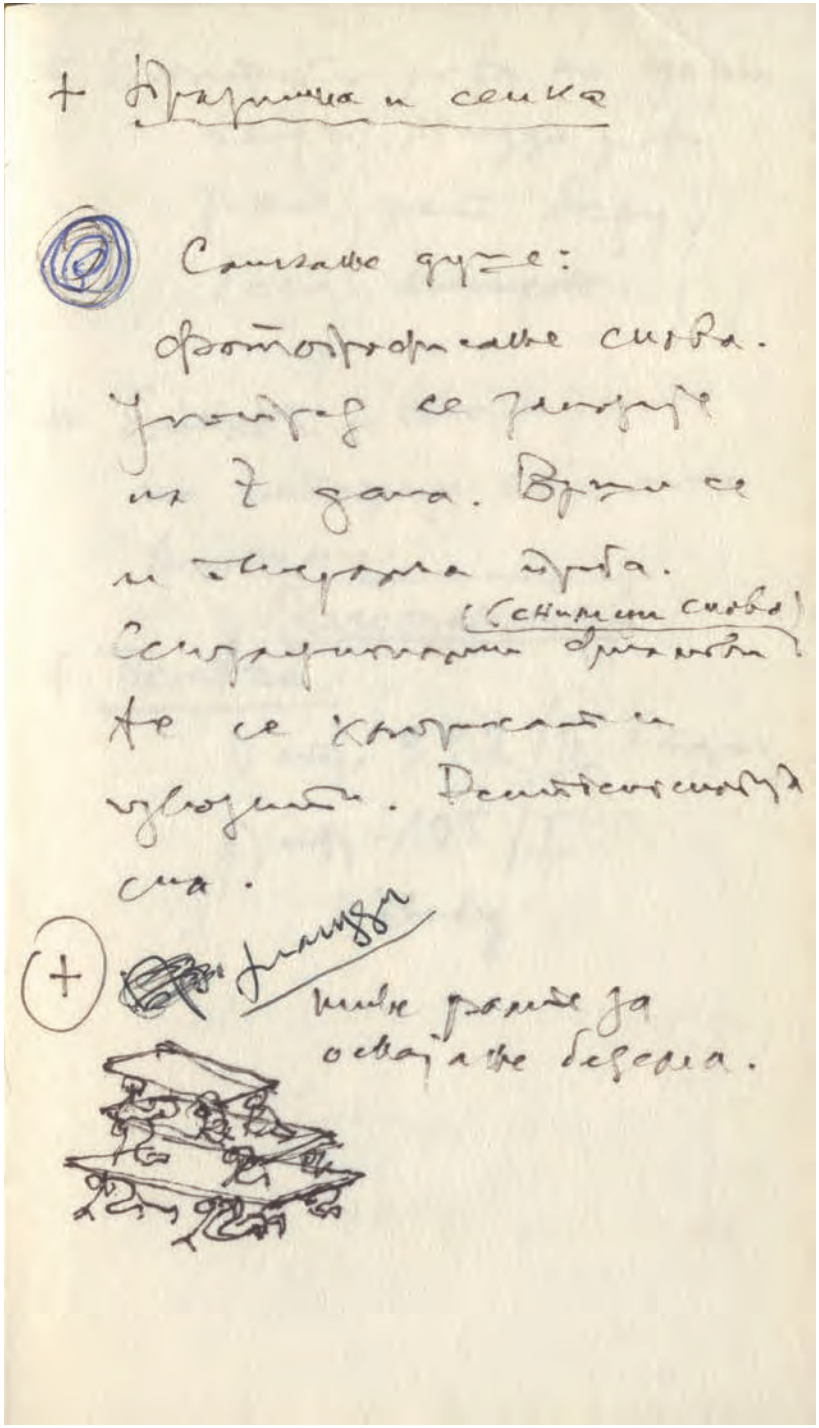

+ Фотографија и сенка

Замислимо душе:
фотографисане сиве.
Уноћу се гледају
из 7 дана. Воде се
и тајновите друге.
(Снимити снове)
Сенографисане фотографије
Не се хоторисати и
изводити. Дешифровати
их.

(+) Фотографија
мисе рамне да
осваја не бедема.

Рукопис Милорада Павића

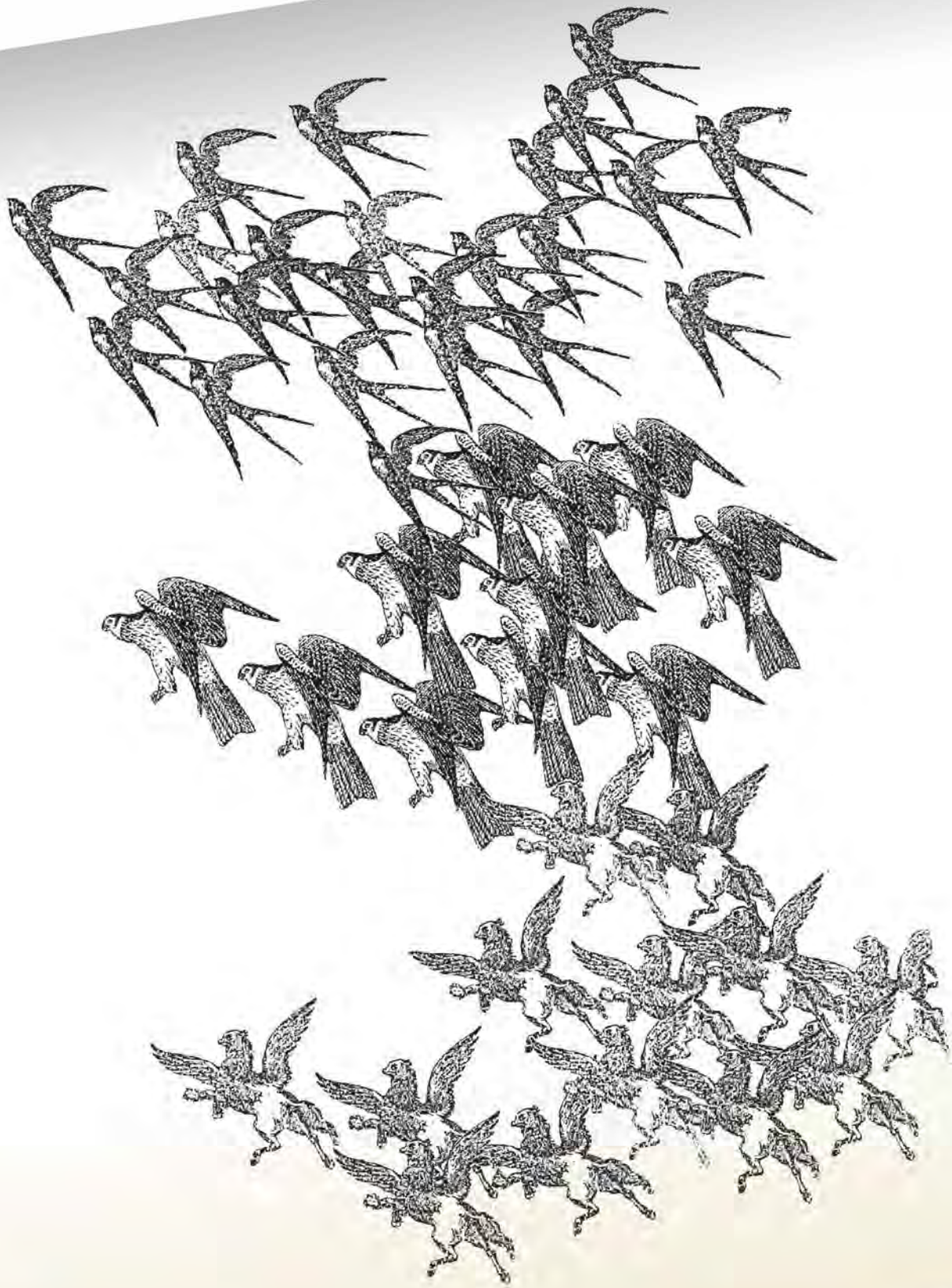

ИЗ СЕДЛА ВЕЛОСИПЕДА

На уводној страници *Хазарског речника*, Милорад Павић помиње повест једног неуспелог похода, другим речима, почиње причу о смрти читаоца. *На овом месту лежи онај читалац, који неће никада отворити ову књигу. Он је овде заувек мртав*, стоји у том експозицијском епитафу, над окреченом, празном гробницом једног застарелог Читача. Доцније ће потрага за новим читалачким сојем саучесника и настављача рафинованих избирача надвијених над пишчев *Кувар*, састављача божанског јеловника, за читаоцем који је, блумовски речено, *крив* илити *промашен*, све ће то, дакле, постати један од лајтмотива, реторичких топоса многих Павићевих потоњих аутопоетичких екскурзија, развијаних, овде-онде, по интервјуима, фуснотама и иним *примедбама писца*, као једва чујна фотографија бескраја.

Било је у томе и неке пародије оне постмодернистичке гласине о *смрти аутора*, било је и извесне луцидне луцкастости (ако се тако може рећи, у свету где је све допуштено) у том утопијском, максималистичком захтеву за сликом Над-читаоца који превазилази сопствене семантичке оквире, у свету потрошача, конзументских *перпетуум мобилеа*, слепих месечевих каменчића који халапљиво гутају сунчеву ватру екрана, масни, кратковиди и пуни бубуљица, оних што ждеру готове, *fast food* слике, из кесица, у коцкицама, с крилцима. Ово више није доба читалаца, ово је, дакле, време писаца.

Сасвим је могуће да је Гутенбергова галаксија досегла свој сутон, али у овој, електронској, најчешће је несагледива, природна глупост – супстрат вештачке интелигенције. Кога још, заправо, интересује неко други? Море нових, неписмених писаца седи и исписује своје слепе, гејзирске животописе, узимајући све веће количине допинг-средстава, помера границе варљиве човечије моћи, ускоро се ближи час када ће сваку стазу истрчавати за нула секунди, када ће се трка завршавати пре но што је и почела.

И да ли је стварно потпуно свеједно јесу ли те солипсистичке исповести, та поткожна огољавања, писани уз помоћ најновијих, зрачних, електронских *пејсмејкера*, или на пергаменту, гушчијим пером? *Све наше знање ближи нас нашем незнању, све наше незнање ближи нас смрти, али близина смрти не ближи нас Богу*... Је ли тако говорио Песник?

Ком ћемо се ми сад царству приклонити? Или боље (а мање патетично): која ће нас *црна рупа* пре привући? Јер свет је опет поларизован, без обзира на његову привидну једноличност, цивилизацијску униформност. Сме ли један електронски аутист рећи да је прича увек иста? С једне стране, хипнотисани смо неограниченом тупошћу екрана, с друге се, посредством истих тих компјутера, Планкових и Павићевих константи, као у оној Апдајковој верзији, открива постојање самог Бога.

Само, питам ја вас, у који смо програм забасали, у који лепи привид? Свет невероватном брзином остаје исти.

Несрећне (*наспрамне*?) генерације PC-рачунара, које су само до пре неколико година били крици Моде, тог петог јахача Апокалипсе, чијим се шифрованим именима навелико опсењивала простота, данас су раскринкана страшила, обично, превазиђено ђубре, које се сваке године гомила по новим кафкијанским *офисима*, налик изумрлим зверима за једнократну употребу, чије ледено доба и сумрак богова наступају сваке сезоне, и које је можно искористити само једаред, као дан или презерватив.

Него, баш ме, на крају крајева, занима колико их је, *тачно* (задовољила би ме савршена цифра), запело за праг Павићевог гласовитог романа. И је ли та књига збиља, у неку руку, смртоносна?

Не бих сада да нагађам да ли је Павић *виртуелан*, колико је његово *писмо* нелинеарно, и докле ће ова *опсена људских очију* трајати, али једно поуздано знам: *о в о*, свакако, није стварност. Сви смо ми јадно остварење неког халуцинантног пророштва, неко је све то већ видео, неки Жил Верн загледан у го пасуљ, у прах и пепео.

Свако ће рећи: *пророчанство је ствар херменеутике*. У реду, рецимо да је Павић носилац пророчког вируса, да му је на капке утетовиран знак *књижевног Месије*,

да му је пут уписан. Кажем: *рецимо*, јер све је ово прича опасна и деликатна, непрестано на ивици да западне у мистицизам, у заблуду и шарлатанство. Колики се проценат грешака у таквој ствари толерише, може ли, ту и тамо, бити речи о пророчком рикошету?

Све у свему, прво ваља *запушити зеве* старим, излапелим пророцима, гурнути их у библиотечки Тартар, књижевност је *сурово позориште*. Тако ће се, не без гордости и чврстине некога ко је, по сопственој процени, до Орвелове године, био најнечитанији списатељ у својој домаји, а од тада најчитанији, у неком од разговора, Милорад Павић осврнути на пророчки промашај другог *маја*, Ентонија Берџеса. Наводно, овај је предвидео невелики рецепцијски одзив *Хазарском речнику* у Енглеској, да би се Павићева књига, у једној варијанти стварносне Пепељуге, ускоро нашла на бестселер-листи *Гордог Албиона*, погађате, тик уз Берџесову.

Међутим, Павићева *негација* Берџесове литерарне визије дубља је и знаковитија. Наиме, пређено је више од пола дантеовског *животног пута*, од када је енглески писац, у развиканој *Пакленој поморанџи*, насликао негативну утопију наше данашњице. Наравно, тада је она постојала само као очекивано време, јер као што знамо, у песничком *Паклу* постоје само прошлост и будућност, ни у једном кругу нема овога *сада*.

Елем, Берџес је ту многе ствари јасно видео, и не треба ићи сувише далеко по неразумно насиље младости, по репресију привидног закона и науке која га ствара, по смртоносне грешке које оличавају Ствари (клањамо им се као новим кумирима). То све стоји. Али има једна ситница без које не би било приче.

Онај Берџесов страдалник, Писац (обратити пажњу!), у том футуристичком, аеродинамичном амбијенту, где све упућује на високу технологију и пословичну софистицираност, куца своје (да ли?) недужне радове на једној *м е х а н и ч к о ј* (!) писаћој машини, смешно-модерног дизајна, која тупо одзвања од удараца прстију! Будућност је ту, будућност је почела, а нигде екрана, *тврдог диска*, *меког писма*, лепљивог компјутерског памћења, моћнијег него тоне туткала!

Ту погрешну машину, то закривљено Берџесово пророчанство, заинтересовани могу да виде и у истоименом музејском експонату Кјубриковог филма из 71, уз напомену да је за *кино* прављена по прецизним пишчевим упутствима!

Тупа-тупа, лупета средство за писање из промашене будућности, ни налик оном метаморфозичном, брзопотезном домаћем чуду, помоћу којег *павићи* дижу своје нелинеарне, будућносне литерарне империје, ни налик оном својеглавом HALL-у, из сестринске *Одисеје 2001*.

Лако је сада бити паметан, казаће неко. Коначно, то је ситница под *фризираним*, необјективним микроскопом. Ко гарантује да су Павићеве приче остварљиве, да то нису снови без значења? То ће нам, је ли, спотицати скептици, питајући: зар нисте малопре глагољали о компјутерима који престижу сами себе, који се пењу себи на главу, једу се? Зашто веровати баш Павићу? Зар га не својатају многи неупућени? Зар га не развлаче толики имитатори читалаца, повампирени љубавници? Зар земаљска слава није исцрпива, зар није кич?

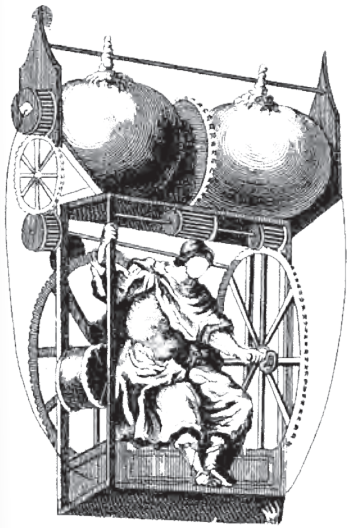

Ја сам женски писац, виче неко у вагону подземне железнице, машући женским примерком *Прича о мушком*, *зар се не сећате*? Сећамо се, говоримо углас, нисмо толико излапели. Уопште, да ли бављење књижевношћу спада у мушки или женски посао? Немојте се замарати одговарањем, питање је реторичко. Мада нека истраживања опет кажу да посао рудара и стенодактилографкиње скоро да изађе на исто, кад је о оптерећењу кичме реч. Медицина је доказала да усисавање прашине убрзава пулс колико и мешање малтера. Уосталом, ко се још придржава те традиционалистичке, посленичке деобе? Ма, још је Валентина Терјешкова, укоричена у скафандер, летела у свемир с месечницом, док је њен дични муж код куће сам себи справљао сутлијаш!

Коначно, уместо цимета, мало слаткастог, апокалиптичног труња: почетак века поново је у знаку дегенерисаног, старачког футуризма, који слично проповеда хигијеничарски рат, смртоносну брзину и сенилност. Али, ово је наше време, не доба галантома или факира. Ако бисмо да сачувамо главе, ваља нам да смо бржи од најбржег. Зато је, ваљда, Павићева литература бесомучна хајка на форму, на нови идентитет. Његови јунаци су у посебном програму за заштиту сведока.

Верујете ли још да, ако идемо брже од светлости, можемо да престигнемо време, станемо очи у очи с Хомером? То јест, са његовом сликом. Јер, кажу да нови Млечни пут људске свести води у Слику. Због тога (опет се прича) неће се више читати књиге, него ће сви, одреда, зурити у јарке екране и кликтати (попут соколова из народних песама) на ову или ону *икону*. На концу, у зависности од тога да ли је човек Иконоборац или Иконобранитељ, пожелеће да пронађе и чисту иконицу бившег језичког свеца, Милорада Павића.

Лако ју је замислити и стилизовати. Ах, само без луле и хртова, коленовићевског списатељског низа, барокних рамова, водоскока бркова и светске књижевности! Само Слика, без *имица*. У познатом простору који увек насељава неко други, као у његовим књигама. Дакако, без обзира што је то опште место, пожељно је да писац не постоји... То данас бар није тешко. Те трикове знају и мала деца. Онај који се слика за корице књига само је *каīемуша*, двојник Господара, интелектуални телохранитељ, представник тајне мануфактурно-рачунарске радионице која је пројектовала све то. Ко, случајно, посумња, нека се сети *оīерацијe Борхес*. (Група мистификатора – међу којима препознајемо Бјоја Касареса, Силвану Окампо и још понеког доконог Буеносајресовљанина – песоински је *дублирала* песме и приче, према биографији измишљеног библиотекарског Франкенштајна, названог Х. Л. Борхес. Удржење се старало и о свакодневном тексту за једног анонимног аргентинског глумца, коме је *Борхес* био једини и животни лик, неразлучив као у случају Џеремија Брета и телевизијског Шерлока Холмса.)

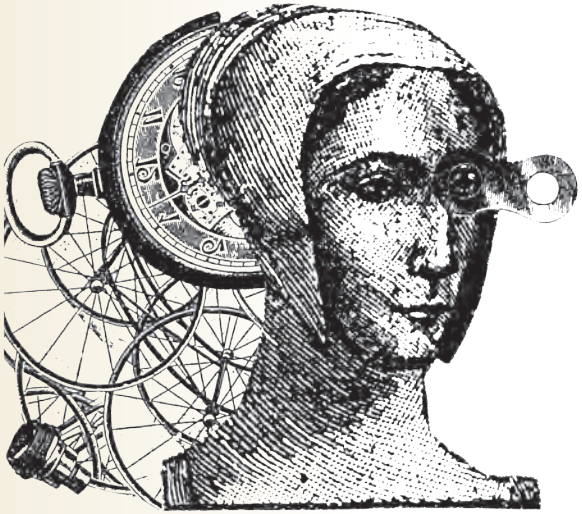

Даље, Павић мора бити веран као фигура из музеја *Мадам Тисо*. Узвишено артифицијелан. Болно вештачки. Мора бити сав од снова као праАдам.

А шифра која ће сенчити цео тај свет могла би бити каква староставна парола. На пример, *боī је љубав*. (О, Меркуре, заштитниче лопова, да ли је икако могуће другачије изразити и изјавити љубав, осим клептоманским цитатима?)

Кад је икона готова и добро скривена од вируса (кијавице), икономрзаца и отимача изгубљених арки, онда ћемо се полако, помоћу *миша* или неке друге животиње која још нема име, вратити на сâм почетак *Хазарског речника*, где лежи онај балзамовани, уплашени читалац, који није смео да закорачи у тамни вилајет, лежи у дубоком сну који се ивичи са ништавилом.

Није потребно никакво вештачко дисање, вештачко срце или друга језичка поштапалица, слободно кликните из грла, па кад се прене, благо га али одлучно повуците са собом, унутра. Охо, двоје читалаца у ова нечитка времена! Можда онај пар који ће завршити на вечери у седлима велосипеда? *Не бојте се, ништа страшно*, теши нас писац Џојсовим гласом, *ја од својих читалаца не очекујем ништа више – до да свој живот проведу читајући моја дела*!

Но, сад нема повратка, драги моји, књига се отворила, хајд'мо, макар жмурећки, равно у други живот, знамо ли читати?

Ласло Блашковић

Укратко, ја немам биографију. Имам само библиографију.

Милорад Павић

Следи библиографија издања и превода *Хазарскоī речника*, а затим хронолошки преглед корица, чиме се читаоцу/гледаоцу пружа могућност повезивања библиографске јединице са одговарајућом корицом.

БИБЛИОГРАФИЈА *ХАЗАРСКОГ РЕЧНИКА*
1. 1. ИЗДАЊА

1984

1. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1984 (Београд : Београдски издавачко-графички завод). - 242 стр. : илустр. ; 25 cm COBISS.SR-ID 277347591
2. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1984 (Београд : Београдски издавачко-графички завод). - 242 стр. : илустр. ; 25 cm COBISS.SR-ID 36943623
3. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 2. допуњено изд. - Београд : Просвета, 1984 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 58162188
4. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 2. допуњено изд. - Београд : Просвета, 1984 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 230062092

1985

5. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 3. изд. - Београд : Просвета, 1985 (Београд : БИГЗ). - 242 стр : илустр. ; 21 cm COBISS.SR-ID 512205156
6. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 3. изд. - Београд : Просвета, 1985 (Београд : БИГЗ). - 243 стр. : илустр. ; 21 cm COBISS.SR-ID 1540152554
7. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 3. допуњено изд. - Београд : Просвета, 1985. - 242 стр. : илустр. ; 21 cm COBISS.SR-ID 22721543
8. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 3. допуњено изд. - Београд : Просвета, 1985. - 242 стр. : илустр. ; 21 cm COBISS.SR-ID 22720519
9. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 4. изд. - Београд : Просвета, 1985 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. : илустр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 248416263
10. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 4. изд. - Београд : Просвета, 1985 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. : илустр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 24709639
11. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета : Српска књижевна задруга : Народна књига ; Нови Сад : Матица српска ; Приштина : Јединство, 1985 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Изабрана дела Милорада Павића ; 1) COBISS.SR-ID 1027257748
12. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета : Српска књижевна задруга : Народна књига ; Нови Сад : Матица српска ; Приштина : Јединство, 1985 (Београд : БИГЗ). - 242 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Изабрана дела Милорада Павића ; 1) COBISS.SR-ID 24911367

1986

13. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - 7. izd.,1. latinicom. - Beograd : Književne novine, 1986 (Pančevo : 6. oktobar). - 241 str. ; 24 cm. - (Biblioteka Posebna izdanja / Književne novine) COBISS.SR-ID 226574348

14. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - 7. izd., 1. latinicom. - Beograd : Književne novine, 1986 (Pančevo : 6. oktobar). - 241 str. ; 24 cm. - (Biblioteka Posebna izdanja / Književne novine) COBISS.SR-ID 30583559

1988

15. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1988. - 298 str. : ilustr. ; 18 cm. - (Džepna knjiga) COBISS.SR-ID 4432130

16. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1988. - 298 str. : ilustr. ; 18 cm. - (Džepna knjiga) COBISS.SR-ID 4364802

17. Hazarski rečnik : muški primerak : roman leksikon u 100.000 reči / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta : Narodna knjiga : SKZ ; Sarajevo : Svjetlost ; Priština : Jedinstvo ; Novi Sad : Matica srpska, 1988 (Beograd : BIGZ). - 302 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Izabrana dela / Milorad Pavić ; knj. 1) COBISS.SR-ID 28178439

18. Hazarski rečnik : ženski primerak : roman leksikon u 100.000 reči / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta : Narodna knjiga : SKZ ; Sarajevo : Svjetlost ; Priština : Jedinstvo ; Novi Sad : Matica srpska, 1988 (Beograd : BIGZ). - 302 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Izabrana dela / Milorad Pavić ; knj. 1) COBISS.SR-ID 25748495

1989

19. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1989 (Београд : Нови дани). - 239 стр. ; 25 cm COBISS.SR-ID 58167820

20. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1989 (Београд : Нови дани). - 242 стр. ; 25 cm COBISS.SR-ID 1080327

21. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1989 (Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod). - 298 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga) COBISS.SR-ID 6520578

1990

22. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1990 (Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod). - 298 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga / Prosveta) COBISS.SR-ID 434444

23. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1990 (Beograd : Beogradski izdavačko-grafički zavod). - 298 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga / Prosveta) COBISS.SR-ID 433676

24. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Doštampano izd. - Beograd : Prosveta, 1990 (Beograd : BIGZ). - 298 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga / Prosveta) COBISS.SR-ID 874764

25. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Doštampano izd. - Beograd : Prosveta, 1990 (Beograd : BIGZ). - 298 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga / Prosveta) COBISS.SR-ID 874508

26. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1990 (Љубљана : Младинска књига). - 406 стр. ; 21 cm. - (Сабрана дела Милорада Павића ; књ. 5) COBISS. SR-ID 978444

27. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1990 (Љубљана : Младинска књига). - 406 стр. ; 21 cm. - (Сабрана дела Милорада Павића ; књ. 5) COBISS. SR-ID 978700

1991

28. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1991 (Beograd : BIGZ). - 296 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga. Domaći klasici / Prosveta) COBISS.SR-ID 2157836

29. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Prosveta, 1991 (Beograd : BIGZ). - 296 str. ; 18 cm. - (Džepna knjiga. Domaći klasici / Prosveta) COBISS.SR-ID 2419724

1992

30. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 85. изд. - Београд : Просвета, 1992 (Београд : БИГЗ). - 406 стр. : илустр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 33597191

1993

31. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 86. изд. - Београд : Просвета, 1993 (Београд : Графо штампа). - 406 стр. ; 20 cm COBISS.SR-ID 145353996

32. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 86. изд. - Београд : Просвета, 1993 (Београд : Графо штампа). - 406 стр. ; 20 cm. COBISS.SR-ID 512027231

1994

33. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - 90. јубиларно изд. (1984-1994). - Београд : Просвета, 1994 (Београд : Војна штампарија). - 406 стр. : илустр. ; 18 cm COBISS. SR-ID 88857863

34. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - 90. јубиларно изд. (1984-1994). - Београд : Просвета, 1994 (Београд : Војна штампарија). - 406 стр. : илустр. ; 18 cm COBISS. SR-ID 88856583

35. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1994 (Београд : БИГЗ). - 565 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Библиотека великих романа, Нова серија. коло 1 ; књ. 3) COBISS.SR-ID 107576071

36. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Просвета, 1994 (Београд : БИГЗ). - 565 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Библиотека великих романа, Нова серија. коло 1 ; књ. 3) COBISS.SR-ID 107575559

1996

37. Хазарски речник : роман-лексикон у 100 000 речи : женски примерак : мушки примерак / Милорад Павић. - Земун : Драганић, 1996 (Београд : Култура). - 360 стр. : илустр. ; 22 cm. - (Сабрана дела Милорада Павића / Драганић) COBISS.SR-ID 118044423

1997

38. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100 000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta : Prosveta, 1997 (Beograd : Dereta). - 304 str. ; 17 cm. - (Biblioteka Džepna knjiga ; kolo 8 ; knj. 1) COBISS.SR-ID 53421324

39. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100 000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta : Prosveta, 1997 (Beograd : Dereta). - 304 str. ; 17 cm. - (Biblioteka Džepna knjiga ; kolo 8 ; knj. 1) COBISS.SR-ID 53421580

2000

40. Хазарски речник : роман-лексикон у 100.000 речи : мушки примерак / Милорад Павић. - Београд : Дерета, 2000 (Београд : Дерета). - 393 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Библиотека Савремена српска књижевност ; коло 3 ; књ. 1) (Сабрани романи Милорада Павића) COBISS.SR-ID 164112647

41. Хазарски речник : роман-лексикон у 100.000 речи : женски примерак / Милорад Павић. - Београд : Дерета, 2000 (Београд : Дерета). - 393 стр. : илустр. ; 21 cm. - (Библиотека Савремена српска књижевност ; коло 3 ; књ. 1) (Сабрани романи Милорада Павића) COBISS.SR-ID 164112903

2001

42. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta, 2001 (Beograd : Dereta). - 391 str. : ilustr. ; 17 cm. - (Savremeni romani Milorada Pavića ; knj. 1) COBISS.SR-ID 178025991

43. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta, 2001 (Beograd : Dereta). - 391 str. : ilustr. ; 17 cm. - (Savremeni romani Milorada Pavića ; knj. 1) COBISS.SR-ID 96884236

2003

44. Хазарски речник : роман-лексикон у 100.000 речи / Милорад Павић. - [1. српско] андрогино изд. - Београд : Дерета, 2003 (Београд : Дерета). - 505 стр. : илустр. ; 19 cm. - (Библиотека Савремена српска књижевност ; коло 5, књ. 4) COBISS.SR-ID 105581068

2004

45. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : ženski primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta, 2004 (Beograd : Dereta). - 391 str. : ilustr. ; 17 cm. - (Sabrani romani Milorada Pavića ; knj. 1) COBISS.SR-ID 115786252

46. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : muški primerak / Milorad Pavić. - Beograd : Dereta, 2004 (Beograd : Dereta). - 391 str. : ilustr. ; 17 cm. - (Sabrani romani Milorada Pavića ; knj. 1) COBISS.SR-ID 115785740

47. Хазарски речник : роман-лексикон у 100.000 речи : андрогино издање / Милорад Павић ; приредила и поговор написала Андријана Марчетић. - 1. изд. - Београд : НИН : Завод за уџбенике и наставна средства, 2004 (Нови Сад : Будућност). - 314 стр. : слика М. Павића ; 21 cm. - (Нинова награда критике за роман године : десет најбољих (1954-2004) ; 4) COBISS.SR-ID 117147660

2006

48. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : androgino izdanje / Milorad Pavić. - 2. Deretino izd. - Beograd : Dereta, 2006 (Beograd : Dereta). - 395 str. : ilustr. ; 22 cm. - (Biblioteka Sabrani romani Milorada Pavića) COBISS. SR-ID 119718924

2012

49. Hazarski rečnik : roman-leksikon u 100.000 reči : Androgino izdanje / Milorad Pavić. - Podgorica : Nova knjiga, 2012 (Novi Sad : Artprint). - 334 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Svjetska književnost) COBISS.SR-ID 512188775

50. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : андрогино издање / Милорад Павић. - 1. постхумно изд. - Београд : Завод за уџбенике, 2012 (Београд : Службени гласник). - 286 стр. : илустр. ; 24 cm COBISS.SR-ID 193190668

2013

51. Хазарски речник : роман лексикон у 100.000 речи : андрогино издање / Милорад Павић. - 1. постхумно изд. - Београд : Завод за уџбенике, 2013 (Београд : Службени гласник). - 267 стр. : илустр. ; 24 cm COBISS.SR-ID 198082828

2014

52. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : androgino izdanje / Milorad Pavić. - 1. izd. - Beograd : Vulkan izdavaštvo, 2014 (Beograd : Vulkan štamparija). - 292 str. : ilustr. ; 21 cm COBISS.SR-ID 210497548

2017

53. Hazarski rečnik : roman leksikon u 100.000 reči : androgino izdanje / Milorad Pavić. - 1. izd. - Beograd : Kosmos izdavaštvo ; Podgorica : Nova knjiga, 2017 (Novi Sad : Artprint). - 334 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Biblioteka Svjetska književnost) COBISS.SR-ID 256721420

1.2. Електронска издања

1998

54. Hazarski rečnik [Elektronski izvor] : prvi multimedijalni roman na svetu = Dictionary of the Khazars : the first real multimedia book in the world / Milorad Pavić. - Beograd : Multimedia, cop. 1998 ([s. l.] : VTCD). - 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : ilustr., zvuk ; 12 cm COBISS.SR-ID 163682823

55. Hazarski rečnik = Dictionary of the Khazars : Muški primerak - Ženski primerak / Milorad Pavić. - 2., rekonstruisano i dopunjeno izd. - Beograd : Centar Group, 1998. - 1 CD-ROM : zvuk, pokretne slike, muzika, fotografije ; 12 cm COBISS.SR-ID 20057871

2005

56. Hazarski rečnik [Zvučni snimak] / Milorad Pavić ; tekst čita Hazim Begagić ; tonski snimak Belma Čajgrić ; urednik Mustafa Karabašić. - Sarajevo : Biblioteka za slijepa i slabovidna lica BiH, 2005 (Sarajevo : Tonski studio Biblioteke). - 1 CD (674 min) : zvuk (format: mp3) ; 12 cm COBISS.SR-ID 514493601

2009

57. Hazarski rečnik [Zvučni snimak] / Milorad Pavić. - Beograd : ZID “Filip Višnjić”, 2009 (Beograd : ZID “Filip Višnjić”). - 1 CD (701 min) ; 12 cm COBISS.SR-ID 1538011079

2. ПРЕВОДИ

2.1. Азербејџански

58. Xəzər sözlüyü : kişi versiyasının yığcam variantı : roman-leksikon / M. Paviç ; tərc. İ. Fəhmin ; red. Ə. Cəfərli. - Bakı : Yurd NPB, 2005. - 116 str. ; 17 cm. - (Dünya ədəbiyyatından books)

59. Xəzər sözlüyü : kişi versiyasının yığcam variantı : roman-leksikon Xezer lüğeti : 100 min sözlük roman-leksikon : kişi versiyasi / Milorad Paviç ; [Rus dilinden tercüme edeni Elövset Ağalarov]. - Baki : Azerneşr, 2011. - 427 str. : ilustr. ; 21 cm

60. Xəzər sözlüyü : roman-leksikon : kişi versiyası (ixtisarla) / Milorad Pavıç ; İ. Fəhmi. - Bakı: Qanun, [2011]. - 158 str. ; 18 cm

2.2. Албански

61. Fjalori Kazar : roman leksikon me 100 000 fjalë : ksombël femërore / Millorad Paviq ; shqipëroi Ahmet Selmani. - Tiranë : Onufri, 2012 (Tiranë : Onufri). - 292 str. : ilustr. ; 25 cm

2.3. Бугарски

62. Хазарски речник : Роман-лексикон в 100 000 думи : мъжки екземпляр / Милорад Павич ; Прев. от сърбохърв. Христина Василева ; [С предг. от Константин Оруш]. - София : Нар. култура, 1989. - 240 стр. : илустр. ; 21 cm

63. Хазарски речник : Роман-лексикон в 100 000 думи : женски екземпляр / Милорад Павич ; Прев. от сърбохърв. Христина Василева ; [С предг. от Константин Оруш]. - София : Нар. култура, 1989. - 240 стр. : илустр. ; 21 cm

64. Хазарски речник : Роман-лексикон в 100 000 думи : мъжки екземпляр / Милорад Павич ; Прев. от сръб. Христиана Василева ; Послесл. Константин Оруш. - 2. изд. - София : Агата-А, 1999. - 280 стр. ; 20 cm

65. Хазарски речник : Роман-лексикон в 100 000 думи : женски екземпляр / Милорад Павич ; Прев. от сръб. Христиана Василева ; Послесл. Константин Оруш. - 2. изд. - София : Агата-А, 1999. - 280 стр. ; 20 cm

66. Хазарски речник : мъжки екземпляр : роман-лексикон в 100 000 думи / Милорад Павич. - София : Агата- А, 2003. - 278 стр.

67. Хазарски речник : женски екземпляр : роман-лексикон в 100 000 думи / Милорад Павич. - София : Агата- А, 2003. - 278 стр.

68. Хазарски речник : мъжки екземпляр : роман-лексикон в 100 000 думи / Милорад Павич ; прев. Христиана Василева. - 2. изд. - София : Агата-А, 2005. - 278 стр. ; 18 cm

69. Хазарски речник : женски екземпляр : роман-лексикон в 100 000 думи / Милорад Павич ; прев. Христиана Василева. - 2. изд. - София : Агата-А, 2005. - 278 стр. ; 18 cm

70. Хазарски речник : роман-лексикон в 100 000 думи : мъжки екземпляр / Милорад Павич ; превод Христиана Василева. - София : Colibri, 2018. – 360 стр. : илустр. ; 20 cm

71. Хазарски речник : роман-лексикон в 100 000 думи : женски екземпляр / Милорад Павич ; превод Христиана Василева. - София : Colibri, 2018. – 360 стр. : илустр. ; 20 cm

72. Хазарски речник : роман-лексикон в 100 000 думи / от Милорад Павич ; с илустрации и бележки към тях на Ясен Панов. - Мъскки екземпляр. - София : Ясен Панов, 2012. - 244 графичка листа у стаклено-металној кутији (Библиофилско издање)

2.4. Вијетнамски

73. Từ điển Khazar / Milorad Pavić ; Trần Tiễn Cao Đăng. - Hà Nội : Văn Hóa Thông Tin, 2004. - 520 str.

2.5. Грузијски

74. ხაზარული სიტყვისკონა ; ხაზარული სიტყვისკონა : 100 000-სიტყვიანი რომან-ლექსიკონი : მამრული ცალი : 100 000-სიტყვიანი რომან-ლექსიკონი : მდედრული ცალი / მილორად პავიჩი ; გადმოაენა გურამ გოგიაშვილმა ; [რედ. ელზა მეტრეველი]. - თბილისი : აზრი, 2007. - 243, 243 გვ. ; 20 სმ.

75. ხაზარული სიტყვისკონა ; ხაზარული სიტყვისკონა : 100 000-სიტყვიანი რომან-ლექსიკონი : მამრული ცალი : 100 000-სიტყვიანი რომან-ლექსიკონი : მდედრული ცალი / მილორად პავიჩი ; გადმოაენა გურამ გოგიაშვილმა ; რედ. ნინო დეკანოიძე. - თბილისი : ინტელექტი, 2014. - 302, 302 გვ. ; 24 სმ.

2.6. Грчки

76. Το λεξικό των Χαζάρων : Μυθιστόρημα - Λεξικό σε 100.000 λέξεις / Μίλοραντ Πάβιτς ; μετάφραση από τα σερβοκροάτικα Λεωνίδας Χατζηπροδρομίδης. - Αθήνα : Ηρόδοτος , 1991. - 389 str. ; 20 cm

77. Το λεξικό των Χαζάρων : μυθιστόρημα - λεξικό σε 100.000 λέξεις / Μίλοραντ Πάβιτς ; μετάφραση από τα σερβοκροάτικα Λεωνίδας Χατζηπροδρομίδης. - Αθήνα : Καστανιώτης. 2003. - 389 str. ; 22 cm

2.7. Дански

78. Khazarernes bog : leksikon-roman i 100.000 ord : Mandlig udgave / Milorad Pavić ; oversat af Anne Ulv. - [Viby J.]: Centrum, 1989. - 308 str. : ilustr. ; 22 cm

79. Khazarernes bog : leksikon-roman i 100.000 ord : Kvindelig udgave / Milorad Pavić ; oversat af Anne Ulv. - [Viby J.]: Centrum, 1989. - 308 str. : ilustr. ; 22 cm

2.8. Енглески

80. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - Male ed. - New York : A. A. Knopf, 1988. - 338 str. : ilustr. ; 22 cm

81. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - Female ed. - New York : A. A. Knopf, 1988. - 338 str. : ilustr. ; 22 cm

82. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - Male ed. - London : Penguin Books, 1988. - 338 str. ; 20 cm

83. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - Female ed. - London : Penguin Books, 1988. - 338 str. : ilustr. ; 20 cm

84. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - London, Reader’s Club, 1989. - 338 str.

85. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - 1st Vintage international ed., Male ed. - New York : Vintage Books, 1989. - 338 str. : ilustr. ; 22 cm

86. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - 1st Vintage international ed., Female ed. - New York : Vintage Books, 1989. - 338 str. : ilustr. ; 22 cm

87. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100000 words / Milorad Pavić ; translated from the Serbo-Croatian by Christina Pribićević-Zorić. - New York : Book of the Monte Club, 1990. - 338 str.

88. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words : the male edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 1. jugoslovensko izd. na engl. jeziku. - Beograd : Dereta, 1996 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

89. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words : the female edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 1. jugoslovensko izd. na engl. jeziku. - Beograd : Dereta, 1996 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

90. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : the female edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 2nd Dereta Ed. - Beograd : Dereta, 2005 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

91. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : the male edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 2nd Dereta Ed. - Beograd : Dereta, 2005 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

92. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : the male edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 3rd Dereta's ed. - Beograd : Dereta, 2007 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

93. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : the female edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Christina Pribićević-Zorić. - 3rd Dereta's ed. - Beograd : Dereta, 2007 (Beograd : Dereta). - 338 str. : ilustr. ; 21 cm

94. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words : the androgynous edition / Milorad Pavić ; translated from the serbian by Christina Pribićević-Zorić. - Beograd : Zavod za udžbenike, 2013 (Beograd : Službeni glasnik). - 271 str. : ilustr. ; 21 cm

95. Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100.000 words : the androgynous edition / Milorad Pavić ; translated from the Serbian by Kristina Pribićević-Zorić ; collages-illustrations by Yassen Panov. - 1st androgynous Dereta's ed. in English. - Beograd : Dereta, 2017 (Beograd : Dereta). - 341 str. : ilustr. ; 21 cm

2.9. Естонски

96. Kasaari sõnastik : romaan-leksikon, 100 000 sõna / Milorad Pavič ; [vene ja serbohorvaadi keelest] tõlkinud Jüri Ojamaa ; [toimetanud Maiga Varik ; kujundanud Mari Kaljuste]. - Tallinn : Varrak, 2005 ([Tartu] : Greif). - 302, [2] str. : ilustr. ; 22 cm

2.10. Индонезијски

97. Kamus Khazar : sebuah novel leksikon : ini adalah Kamus edisi maskulin / Milorad Pavić. - Jakarta : Serambi, 2009. - 505 str. ; 21 cm

2.11. Италијански

98. Dizionario dei Chazari : romanzo lessico : copia femminile / Milorad Pavić ; traduzione dal serbo di Branka Ničija. - Milano : Garzanti, 1988. - 280 str. ; 22 cm

2.12. Јапански

99. ミロラド・パヴィチ著 ; 工藤幸雄訳 工藤, 幸雄 [Hazarski rečnik / Milorad Pavić, prevod Yukio Kudō]. - Tokyo : Tōkyōsōgen Sha, 1993. - 377, III str. : ilustr. ; 20 cm

100. ミロラド・パヴィチ著 ; 工藤幸雄訳. 工藤幸雄 [Hazarski rečnik / Milorad Pavić, prevod Yukio Kudō]. - Tokyo : Tōkyōsōgen Sha, 1993. - 377, III str. : ilustr. ; 20 cm

101. ハザール事典 : 夢の狩人たちの物語. 女性版 Hazaru jiten : yume no karyudotachi no monogatari joseiban / Pavic Milorad ; hon'yaku Kudo Yukio. - Tokyo : Tokyosogensha, 2015. - 463, 5 str. : ilustr. ; 15 cm. - (Sogen raiburari ; Ha-2-2)

102. ハザール事典 : 夢の狩人たちの物語. 男性版 Hazaru jiten : yume no karyudotachi no monogatari danseiban / Milorad Pavić ; hon'yaku Kudo Yukio. - Tokyo : Tokyosogensha, 2015. - 463, V str. : ilustr. ; 15 cm. - (Sogen raiburari ; Ha-2-1)

2.13. Каталонски

103. Diccionari Khàzar : versió masculina / Milorad Pavic; Jadranka Vrsalovic Carevic; Francesc Prat i Garriga. - Barcelona : Columna, 1989. - 283 str. ; 21 cm

104. Diccionari Khàzar : versió femenina / Milorad Pavic; Jadranka Vrsalovic Carevic; Francesc Prat i Garriga. - Barcelona : Columna, 1989. - 283 str. ; 21 cm

2.14. Кинески

105. 哈扎尔辞典 : 一部十万个词语的辞典小说 / 米洛拉德。帕维奇著 ; 南山、戴骢、石枕川译. - Male ed. - [Shanghai] : Shang hai yi wen chu ban she, 1998. - 312 str. ; 21 cm

106. 哈扎尔辞典 ： 一部十万个词语的辞典小说 / 米洛拉德。帕维奇著 ； 南山、戴骢、石枕川译. - Female ed. - [Shanghai] : Shang hai yi wen chu ban she, 1998. - 312 str. ; 21 cm

107. 哈扎尔辞典 / 米洛拉德 • 帕维奇 ； 上海译文出版社. [Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : (the male edition) / Milorad Pavić]. - Shanghai : Shanghai Translation Publishing House, 2013. - 468 str. : ilustr. ; 22 cm

108. 哈扎尔辞典 / 米洛拉德 • 帕维奇 ； 上海译文出版社. [Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words : (the female edition) / Milorad Pavić]. - Shanghai : Shanghai Translation Publishing House, 2013. - 468 str. : ilustr. ; 22 cm

109. 哈扎尔辞典(阳本) ： 一部十万个词语的辞典小说 = Dictionary of the Khazars / (塞尔维亚)米洛拉德 • 帕维奇著 ； 南山，戴骢，石枕川译. 南山，戴骢，石枕川, ; [Milorad Pavić; Shan Nan; Cong Dai; Zhenchuan Shi]. - Male ed. - Shanghai : Shanghai yi wen chu ban she, 2013. - 15, 329 str : ilustr. ; 21 cm

110. 哈扎尔辞典(阳本) ： 一部十万个词语的辞典小说 = Dictionary of the Khazars / (塞尔维亚)米洛拉德 • 帕维奇著 ； 南山，戴骢，石枕川译. 南山，戴骢，石枕川, ; [Milorad Pavić; Shan Nan; Cong Dai; Zhenchuan Shi]. – Female ed. - Shanghai : Shanghai yi wen chu ban she, 2013. - 15, 329 str : ilustr. ; 21 cm

111. 哈扎尔辞典（全毛边钤印编号宝盒本 京东定制 / 米洛拉德 • 帕维奇. - Male ed. - Shanghai : Shanghai Translation Publishing House, 2015. - 768 str. (Deluxe Edition)

112. 哈扎尔辞典（全毛边钤印编号宝盒本 京东定制 / 米洛拉德 • 帕维奇. - Female ed. - Shanghai : Shanghai Translation Publishing House, 2015. - 768 str. (Deluxe Edition)

2.15. Корејски

113. 카자르사전 / 신현철 [K'ajarŭ sajŏn / Milloradŭ P'abich'i chiŭm ; [prevod] Sin Hyŏn-ch'ŏl omgim] = Dictionary of the Khazars : a lexicon novel in 100,000 words / Milorad Pavić. - Ch'op'an. - Sŏul : Chungang M & B, 1998. - 387, [2] str. : ilustr. ; 23 cm

114. 하자르 사전 / 밀로라드 파비치 장편 소설[Dictionary of the Khazars] / Milorad Pavić ; [translated by] Shin Hyun-chul. - Kyonggi-do P'aju-si : Open Books, 2011. - 476 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Open books world literature ; 183)

2.16. Летонски

115. Hazāru vārdnīca : 100 000 vārdu leksikonromāns : vīrišķais eksemplārs / Milorads Pavičs ; no serbu valodas tulkojis Vinifreds Kraučis, tulkojumu pabeidzis Uldis Bērziņš. - [Rīga] : Jāņa Rozes apg., 2006. - 330, [2] str.

2. 17. Литвански

116. Chazarų žodynas: romanas / Miloradas Pavičius ; iš serbų kalbos vertė Laima Masytė. -Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2010. - 360 str.

2.18. Мађарски

117. Kazár szótár : százezer szavas lexikonregény / Milorad Pavić ; [fordította Brasnyó István]. - Újvidék : Forum, 1987 (Újvidék : Forum). - XVIII, 214 str. : ilustr. ; 24 cm

118. Kazár szótár : százezer szavas lexikonregény / Milorad Pavić ; [ford. Brasnyó István]. - Budapest : Cartaphilus, 2006. - 258 str. : ilustr. ; 23 cm

2.19. Македонски

119. Хазарски речник : роман - лексикон во 100.000 збора : женски примерок / Милорад Павиќ ; [превод Јасмина Поркојевиќ]. - Струмица : Заедница на србите и црногорците во Македонија, 2006 (Струмица : Графосервис). - 405 стр. : илустр. ; 21 cm

120. Хазарски речник : роман-лексикон во 100.000 зборови / Милорад Павиќ ; превод од српски јазик Милан Банов. - Андрогино изд. - Скопје : Табернакул, 2007 (Скопје : Наумовски). - 386 стр. : илустр. ; 20 cm. - (Четврт библиотека со јогурт / Табернакул)

2.20. Немачки

121. Das chasarische Wörterbuch : Lexikonroman in 100 000 Wörtern / Milorad Pavic ; aus d. Serbokroat. von Bärbel Schulte. - Männl. Ex. - München : Hanser, 1988. - 366 str. : ilustr. 22 cm

122. Das chasarische Wörterbuch : Lexikonroman in 100 000 Wörtern / Milorad Pavic ; aus d. Serbokroat. von Bärbel Schulte. - Weibl. Ex. - München : Hanser, 1988. - 366 str. : ilustr. 22 cm

123. Das Chasarische Wörterbuch : Lexikonroman in 100000 Stichworten : weibliches und männliches Exemplar / Milorad Pavić ; Deutsch von Bärbel Schulte. - Ungekürzte Ausg. - München : Deutscher Taschenbuch Verlag, 1991. - 366 str. ; 20 cm

2.21. Норвешки

124. Kazarenes leksikon : leksikonroman med 100 000 ord : Den mannlige utgaven / Milorad Pavić ; oversatt fra serbo-kroatisk av Nataša Ristivojević Rajković og Torstein Stiegler Seim. - Oslo : Solum, 2004. - 308 str.

125. Kazarenes leksikon : leksikonroman med 100 000 ord : Den kvinnelige utgaven / Milorad Pavić ; oversatt fra serbo-kroatisk av Nataša Ristivojević Rajković og Torstein Stiegler Seim. - Oslo : Solum, 2004. - 308 str.

2.22. Персијски

126. قاموس خزران رمان- واژه‌نامه / میلوراد پاویچ ; ترجمه از صربی- کرواتی به فرانسوی ماریا بژانووسکا؛ ترجمه‌از فرانسوی کورش نوروزی؛ ویرایش تحریریه‌ی نشر مرکز. - تهران : نشر مرکز, ۶۹۳۱. - ۵۵۲ ص. : مصور.

[Хазарски речник / Милорад Павић ; превод са српског на француски језик Марија Бежановска ; превод са француског језика Цирус Новруз. - Техеран: Издавачки центар, 2017. - 255 стр.]

2.23. Пољски

127. Słownik chazarski : powieść-leksykon w stu tysiącach słów : egzemplarz męski / Milorad Pavić ; przełożyły Elżbieta Kwaśniewska, Danuta Cirlić-Straszyńska. - Warszawa : tCHu, 1993. - 309, [5] str. : ilustr. ; 20 cm

128. Słownik chazarski : powieść-leksykon w stu tysiącach słów : egzemplarz żeński / Milorad Pavić ; przełożyły Elżbieta Kwaśniewska, Danuta Cirlić-Straszyńska. - Warszawa : tCHu, 1993. - 309, [5] str. : ilustr. ; 20 cm

129. Słownik chazarski : powieść-leksykon w stu tysiącach słów : egzemplarz męski / Milorad Pavić; Elżbieta Kwaśniewska; Danuta Cirlić-Straszyńska. - Wyd. 2 przejrz. i popr. - Warszawa : tCHu, 2004. - 318 str. : ilustr. ; 22 cm

130. Słownik chazarski : powieść-leksykon w stu tysiącach słów : egzemplarz żeński / Milorad Pavić; Elżbieta Kwaśniewska; Danuta Cirlić-Straszyńska. - Wyd. 2 przejrz. i popr. - Warszawa : tCHu, 2004. - 318 str. : ilustr. ; 22 cm

2.24. Португалски

131. O dicionário Kazar : edición feminina : romance-enciclopédia em 100.000 palavras / de Milorad Pávitch ; tradução a partir das edições francesa e americana Herbert Daniel ; seu texto foi lido e comparado como original servo-croata Aleksandar Jovanović ; a traducao dos textos em hebraico e latim Maria Luiza Jovanović. - São Paulo : M. Zero, 1989. - 300 str. : ilustr. ; 21 cm

132. Dicionário Khazar : romance-encicopédia em 100 000 palavras / Milorad Pavic ; tradução de Herbert Daniel. – Lisboa : Publicações Dom Quixote, 1990. - 258 str. - (Ficção Universal).

2.25. Румунски

133. Dicţionarul khazar : roman-lexic în 100 000 de cuvinte : exemplar feminin / Milorad Pavić ; traducere din limba sârbă de Mariana Ştefănescu. - Bucureşti : Nemira, 1998. - 313 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Babel)

134. Dicţionar khazar : roman-lexicon în 100000 de cuvinte : exemplar masculin / Milorad Pavić ; traducere din limba sârbă de Mariana Ştefănescu. - Piteşti ; Bucureşti ; Cluj-Napoca : Paralela 45, 2004. - 362 str. : ilustr. ; 19 cm. - (Ficţiune fără frontiere)

135. Dicţionar khazar : roman-lexicon în 100 000 de cuvinte : exemplar masculin / Milorad Pavić ; traducere din limba sârbă de Mariana Ştefănescu. - Piteşti : Paralela 45, 2008 (Piteşti : Piteşti 45). - 358 str. ; 19 cm. - (Ficţiune fără frontiere)

2.26. Руски

136. Хазарский словарь : словарь-роман в 10000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с англ. С. М. Харламова. - Новосибирск : Интербук, 1996. - 382 стр. : илустр. ; 21 cm

137. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : женская версия / Милорад Павич ; перевод Лариса Савельева. - Киев : София, 1996. - 236 стр. ; 24 cm

138. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербскохорватского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 1997. - 381 стр. : илустр. ; 17 cm. - (Библиотека журнала “Иностранная литература”)

139. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 1998. - 383 стр. ; 18 cm

140. Хазарский словарь : роман - лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич; пер. с серб. Л. Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука : Амфора, 1999. - 349 стр. : илустр. ; 20 cm (Азбука)

141. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : муж. версия / Милорад Павич; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 1999. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

142. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 1999. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

143. Хазарский словарь : роман - лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2000. - 460 стр. : илустр. ; 19 cm

144. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2000. - 349 стр. : илустр. ; 19 cm

145. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2000. - 349 стр. : илустр. ; 19 cm

146. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2001. - 349 стр. ; 19 cm

147. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2001. - 349 стр. ; 19 cm

148. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2001. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

149. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2001. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

150. Хазарский словарь : женская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука, 2002. - 347 стр. ; 21 cm. - (Bibliotheca Stylorum)

151. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2002. - 381 стр. : илустр. ; 18 cm

152. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павић ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2002. - 381 стр. ; 18 cm

153. Избранное : авторский сборник / Милорад Павич. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2002. - 880 стр. ; 20 cm. - (Азбука-классика)

Садржи и: Хазарский словарь. Последняя любовь в Константинополе. Ящик для письменных принадлежностей. Звездная мантия.

154. Хазарский словарь : мужская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2003. - 347 стр. ; 21 cm. - (Bibliotheca Stylorum)

155. Хазарский словарь : женская версия / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2003. - 347 стр. ; 21 cm. - (Bibliotheca Stylorum)

156. Хазарский словарь : мужская версия / Милорад Павич ; [пер. с серб. Л. Савельевой]. - Санкт-Петербург : Азбука-Классика, 2003 - 351 стр. ; 21 cm. - (Мастера. Современная проза)

157. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Л. Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2003. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

158. Звездная мантия : авторский сборник / Милорад Павич. - Санкт-Петербург : Азбука, 2003. - 608 стр. ; 20 cm. – (Белая серия)

Садржи и: Хазарский словарь. Последняя любовь в Константинополе. Ящик для письменных принадлежностей. Звездная мантия.

159. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2004. - 349 стр. ; 19 cm

160. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2004. - 349 стр. ; 19 cm

161. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2004. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

162. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2005. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

163. Хазарский словарь : Роман-лексикон в 100000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2005. - 381 стр. - (Азбука-Классика)

164. Комната, в которой исчезают шаги / Милорад Павич ; пер. с серб.: Л. Савельевой, Н. Вагаповой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2005. - 880 стр. ; 20 cm. - (Азбука классика).

Садржи и: Хазарский словарь ; Последняя любовь в Константинополе ; Ящик для письменных принадлежностей ; Звездная мантия ; Страшные любовные истории.

165. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Л. Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007. - 381 стр. ; 17 cm. - (Классическая и современная проза)

166. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Л. Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007 - 381 стр. ; 17 cm. - (Классическая и современная проза)

167. Хазарский словарь : мужская версия. Последняя любовь в Константинополе / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007 (Ярославль : Ярославский полиграфкомбинат). - 509 стр. : илустр. ; 22 cm. - (Azbooka : the best)

168. Хазарский словарь : женская версия. Ящик для письменных принадлежностей / Милорад Павич ; перевод с сербского Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2007 (Ярославль : Ярославский полиграфкомбинат). - 458 стр. ; 22 cm. - (Azbooka : the best)

169. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2008. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

170. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-классика, 2008. - 381 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

171. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужска версия / Милорад Павич ; перевела с сербского Лариса Савальева. - Санкт-Петербург : Амфора, 2010. - 444 стр. ; 21 cm

172. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женска версия / Милорад Павич ; перевела с сербского Лариса Савельева. - Санкт-Петербург : Амфора, 2010. - 444 стр. ; 21 cm

173. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; перевела с сербского Лариса Савельева. - Санкт-Петербург : Амфора : Петроглиф, 2013. - 351 стр. : илустр. ; 22 cm

174. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Петроглиф, 2013. - 381 стр. ; 18 cm. - (Лениздат-классика)

175. Хазарский словарь : роман-лексикон в 100 000 слов : женская версия / Милорад Павич ; пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Петроглиф, 2013. - 381 стр. ; 18 cm. - (Лениздат-классика)

176. Хазарский словарь роман-лексикон в 100 000 слов : мужская версия / Милорад Павич : пер. с серб. Ларисы Савельевой. - Санкт-Петербург : Азбука-Аттикус, 2016. – 380 стр. ; 18 cm. - (Азбука-классика)

177. Хазарский словарь. Последняя любовь в Константинополе. Пейзаж, нарисованный чаем / Милорад Павич ; пер. с сербского Л. Савельевой, Н. Вагаповой, Р. Грецкой. - Санкт-Петербург : Иностранка, 2016 - 768 стр. ; 22 cm. - (Современная классика)

178. Хазарский словарь / Милорад Павич ; пер. Лариса Савельева. - Санкт-Петербург : Азбука, 2018. - 384 ; 18 cm - (Азбука-классика)

2.27. Словачки

179. Chazarský slovník : román-lexikon v stotisíc slovách / Milorad Pavić ; [preložila Jarmila Samcová ; doslov napísal Ján Števček]. - Bratislava : Tatran, 1987. - 229 str. : ilustr. ; 21 cm

180. Chazarský slovník : román-lexikón v stotisíc slovách / Milorad Pavić. - Bratislava : Vydavateľstvo Slovart, 2003. - 225 str. ; ilustr.

2.28. Словеначки

181. Hazarski besednjak : roman leksikon v 100.000 besedah / Milorad Pavić ; [prevedel in spremno besedo napisal Janko Moder]. - Murska Sobota : Pomurska založba, 1985 (Ljubljana : Jože Moškrič). - 303 str. : ilustr. ; 20 cm. - (Zbirka Mostovi. Mostovi s Srbijo)

182. Hazarski besednjak : roman leksikon v 100 000 besedah : [ženska knjiga] / Milorad Pavić ; [prevedel in spremno besedo napisal Janko Moder]. - Nova Gorica : Ma-No, 2002 (Novi Sad : Stylos print). - 315 str. ; 20 cm

183. Hazarski besednjak : roman leksikon v 100 000 besedah : [moška knjiga] / Milorad Pavić ; [prevedel in spremno besedo napisal Janko Moder]. - Nova Gorica : Ma-No, 2002 (Novi Sad : Stylos-print). - 315 str. : ilustr. ; 20 cm

2.29. Тамилски

184. *கசார்களின் அகராதி (ஆண் பிரதி) / மிலோராத் பாவிச் ; ஸ்ரீதர் ரங்கராஜ். - எதிர் வெளியீடு*, 2019. - 416 str. [Dictionary of the khazars / by Milorad Pavić].

185. *கசார்களின் அகராதி (பெண் பிரதி) / மிலோராத் பாவிச் ; ஸ்ரீதர் ரங்கராஜ். - எதிர் வெளியீடு*, 2019. - 416 str. [Dictionary of the khazars / by Milorad Pavić].

2.30. Турски

186. Hazar Sözlügü / Milorad Paviç ; çeviren İsmail Yerguz. - Istanbul : Mitos Yayıncılık, 1996. - 336 str. ; 20 cm

187. Hazar sözlüğü / Milorad Paviç ; çev. İsmail Yerguz. – İstanbul : Agate Yayınları, 2000. - 318 str. ; 20 cm

188. Hazar Sözlüğü : (erdişi basim) / Milorad Paviç ; türkçesi İsmail Yerguz. - İstanbul : Kirmizi Yayinlari, 2011. - 335 str. ; 21 cm

189. Hazar sözlüğü / Milorad Paviç ; çev. İsmail Yerguz. - İstanbul : Aylak Adam Yayınları, 2015. - 384 str. ; 20 cm

2.31. Украјински

190. Хозарський словник. Роман-лексикон на 100 000 слів : чоловічий примірник / Мілорад Павич ; переклад з сербської О. Рось. – Львів : Класика, 1998. - 279 стр.

191. Хозарський словник. Роман-лексикон на 100 000 слів : жіночий примірник / Мілорад Павич ; переклад з сербської О. Рось. – Львів : Класика, 1998. - 279 стр.

192. Хозарський словник : роман-лексикон на 100 000 слів : чоловічий примірник / Мілорад Павич ; Пер. Ольга Рось. - Харків : Фоліо, 2004 . - 351 стр. : илустр.. - (Література)

193. Хозарський словник : роман-лексикон на 100 000 слів : жіночий примірник / Мілорад Павич ; Пер. Ольга Рось. - Харків : Фоліо, 2004 . - 351 стр. : илустр.. - (Література)

194. Хозарський словник: роман-лексикон на 100 000 слів : (чоловічий примірник) / Мілорад Павич ; (пер. Ольга Рось). - Харків : "Фолио", 2006. - 352 стр. ; 17 cm. - (Література)

195. Хозарський словник: роман-лексикон на 100 000 слів : (жіночий примірник) / Мілорад Павич ; (пер. Ольга Рось). - Харків : "Фолио", 2006. - 352 стр. ; 17 cm. - (Література)

196. Хозарський словник. Роман-лексикон на 100 000 слів : чоловічий примірник / Мілорад Павич ; переклад. Ольга Рось. - Харків : "Фолио", 2018. - 352 стр.

197. Хозарський словник. Роман-лексикон на 100 000 слів : жіночий примірник / Мілорад Павич ; переклад. Ольга Рось. - Харків : "Фолио", 2018. - 352 стр.

2.32. Фински

198. Kasaarisanakirja : sadantuhannen sanan sanakirjaromaani ; meisten painos / Milorad Pavic; Tuula Jaale-Mišic. - Helsinki : Tammi, 1990. - 354 str. : ilustr. ; 22 cm

199. Kasaarisanakirja : sadantuhannen sanan sanakirjaromaani ; naisten painos / Milorad Pavic; Tuula Jaale-Mišic. - Helsinki : Tammi, 1990. - 354 str. : ilustr. ; 22 cm

2.33. Французски

200. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100000 mots : exemplaire masculin / Milorad Pavić ; trad. du serbo-croate par Maria Bežanovska. - Paris : P. Belfond, 1988. - 256 str. ; 24 cm - (Littérature étrangère)

201. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100000 mots : exemplaire féminin / Milorad Pavić ; trad. du serbo-croate par Maria Bežanovska. - Paris : P. Belfond, 1988. - 256 str. ; 24 cm - (Littérature étrangère)

202. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100000 mots / Milorad Pavić ; trad. du serbe par Maria Bežanovska. - Paris : Pocket, 1993. - 256 str. : ilustr. ; 18 cm

203. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100 000 mots : examplaire androgyne / Milorad Pavić ; traduit du serbe par Maria Bežanovska. - Paris : Mémoire du Livre, 2002. - 371 str. ; 23 cm. - (Littérature étrangère)

204. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100000 mots : exemplaire masculin / de Milorad Pavić ; traduit du serbe par Maria Bejanovska. - Paris : le Nouvel Attila, 2015. - 285 str. : ilustr. ; 24 cm

205. Le Dictionnaire khazar : roman-lexique en 100000 mots : exemplaire féminin / de Milorad Pavić ; traduit du serbe par Maria Bejanovska. - Paris : le Nouvel Attila, 2015. - 285 str. : ilustr. ; 24 cm

2.34. Хебрејски

206. מירזוכה וולימ : ב-000, 100 וקיסקל-ומור / מילמ ’ זיבאפ דארולימ ; ווי-וב וטק הניד תיטאורק תיברסמ. - ביבא-לת : בירעמ תירפס, ן”שת 1990. - 274 ע’ : מירויא. [Hazarski rečnik / Milorad Pavić ; prevela sa srpsko-hrvatskog Dina Katan Ben-Cijon. - Tel-Aviv : Ma’ariv Book Guild, 1990. - 274 str. ; 22 cm]

2.35. Холандски

207. Het Chazaars woordenboek : lexiconroman in 100.000 woorden : mannelijke editie / Milorad Pavi ; uit het Servokroatisch vert. door Reina Dokter, Christel Jansen en Gordana Petkov. - Amsterdam : Bakker, 1989. - 291 str. : ilustr. ; 23 cm

208. Het Chazaars woordenboek : lexiconroman in 100.000 woorden : vrouwelijke editie / Milorad Pavi ; uit het Servokroatisch vert. door Reina Dokter, Christel Jansen en Gordana Petkov. - Amsterdam : Bakker, 1989. - 291 str. : ilustr. ; 23 cm

2.36. Чешки

209. Chazarský slovník : román-lexikon v 100000 slovech : exemplář pro muže / Milorad Pavić ; [přeložila Stanislava Sýkorová]. - 1. vyd. - Praha : Odeon, 1990. - 259 str. : ilustr. ; 19 cm

210. Chazarský slovník : román-lexikon v 100000 slovech : exemplář pro ženy / Milorad Pavić ; [přeložila Stanislava Sýkorová]. - 1. vyd. - Praha : Odeon, 1990. - 259 str. : ilustr. ; 19 cm

211. Chazarský slovník : román lexikon v 100 000 slovech : exemplář pro muže / Milorad Pavič ; [přeložila Stanislava Sýkorová]. - 2., přehlédnuté vyd. - Praha : Mladà fronta, 2011. - 237 str. ; 22 cm

212. Chazarský slovník : román lexikon v 100 000 slovech : exemplář pro ženy / Milorad Pavič ; [přeložila Stanislava Sýkorová]. - 2., přehlédnuté vyd. - Praha : Mladà fronta, 2011. - 237 str. ; 22 cm

2.37. Шпански

213. Diccionario jázaro : novela léxico en 100.000 palabras : ejemplar masculino / Milorad Pavić ; traducción del serbocroata por Dalibor Soldatić. - Barcelona : Anagrama, 1989. - 312 str. ; 22 cm. - (Panorama de narrativas ; 172)

214. Diccionario jázaro : novela léxico en 100.000 palabras : ejemplar femenino / Milorad Pavić ; traducción del serbocroata por Dalibor Soldatić. - Barcelona : Anagrama, 1989. - 312 str. ; 22 cm. - (Panorama de narrativas ; 173)

215. Diccionario jázaro : novela léxico en 100.000 palabras : ejemplar masculino / Milorad Pavić ; traducción del serbocroata por Dalibor Soldatić. - 4. ed. - Barcelona : Anagrama, 2016. - 312 str. ; 22 cm. - (Panorama de narrativas ; 172)

216. Diccionario jázaro : novela léxico en 100.000 palabras : ejemplar femenino / Milorad Pavić ; traducción del serbocroata por Dalibor Soldatić. - 4. ed. - Barcelona : Anagrama, 2016. - 312 str. ; 22 cm. - (Panorama de narrativas ; 173)

2.38. Шведски

217. Kazarisk uppslagsbok : lexikonroman i 100 000 ord. : Manligt exemplar / Milorad Pavić ; översättning från serbokroatiska av Adolf Dahl. - Stockholm : Norstedts Förlag, 1988. - 334 str.

218. Kazarisk uppslagsbok : lexikonroman i 100 000 ord. : Kvinnligt exemplar / Milorad Pavić ; översättning från serbokroatiska av Adolf Dahl. - Stockholm : Norstedts Förlag, 1988. - 334 str.

219. Kazarisk uppslagsbok : lexikonroman i 100 000 ord. : Manligt exemplar / Milorad Pavić ; översättning från serbokroatiska av Adolf Dahl. - Gävle : ICIS Creative Factory ; (Stockholm : eLib), 2005. (interactive internet edition)

220. Kazarisk uppslagsbok : lexikonroman i 100 000 ord. : Kvinnligt exemplar / Milorad Pavić ; översättning från serbokroatiska av Adolf Dahl. - Gävle : ICIS Creative Factory ; (Stockholm : eLib), 2005. (interactive internet edition)

Марија Богдановић

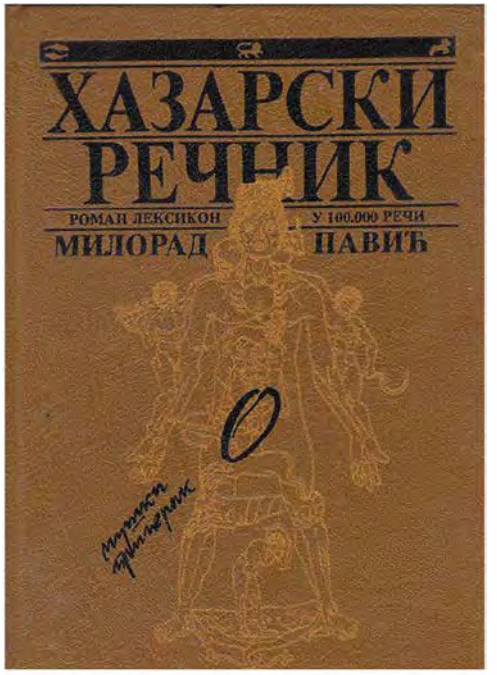
ХАЗАРСКИ
РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН
У 100.000 РЕЧИ
МИЛОРАД
ПАВИЋ

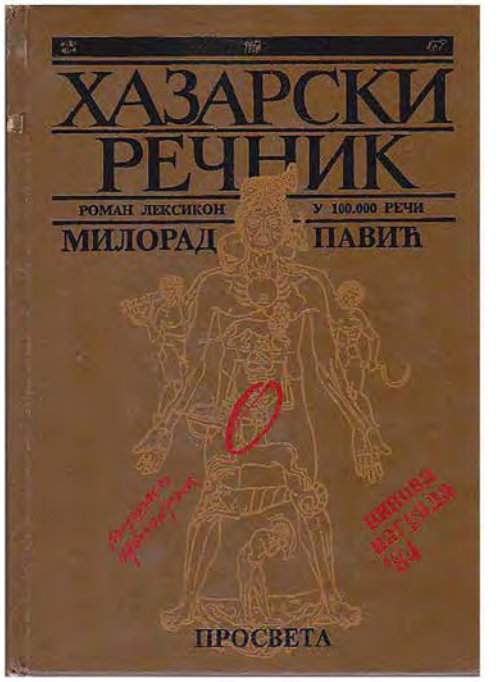
ХАЗАРСКИ
РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН
У 100.000 РЕЧИ
МИЛОРАД
ПАВИЋ
ПРОСВЕТА

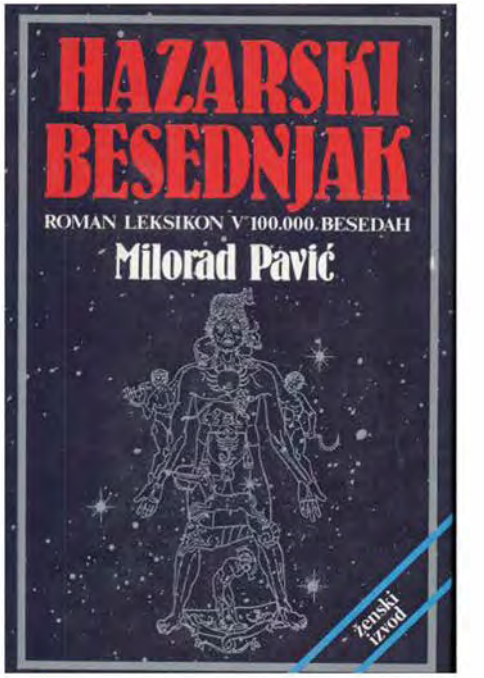
HAZARSKI
BESEDNJAK
ROMAN LEKSIKON V 100.000 BESEDAH
Milorad Pavić
ženski
izvod

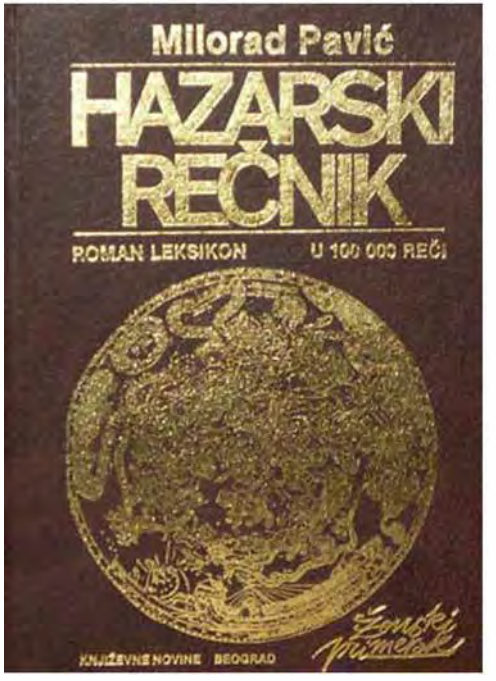
Milorad Pavić
HAZARSKI
REČNIK
ROMAN LEKSIKON
U 100 000 REČI
KNJIŽEVNE NOVINE BEOGRAD
ženski
primerak

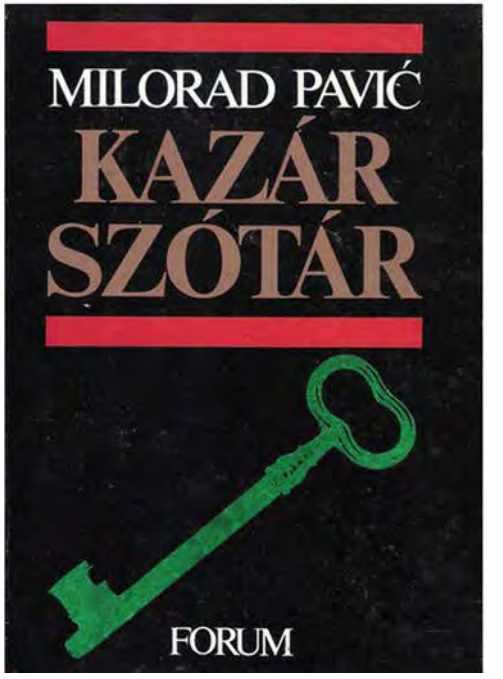
MILORAD PAVIĆ
KAZÁR
SZÓTÁR
FORUM

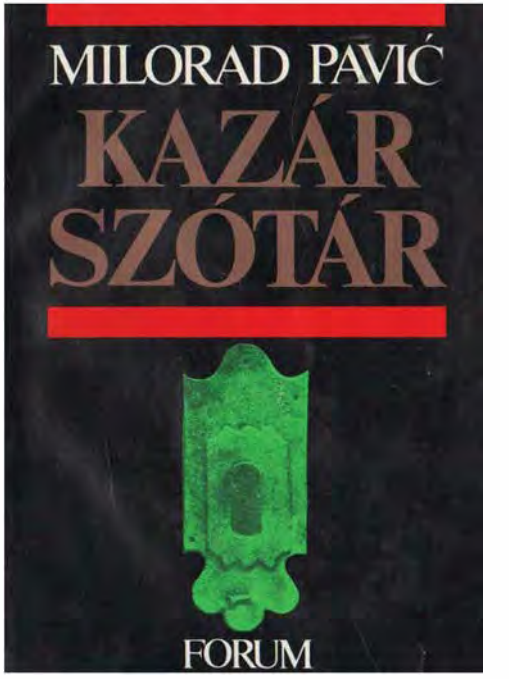
MILORAD PAVIĆ
KAZÁR
SZÓTÁR
FORUM

Milorad Pavič
CHAZARSKÝ SLOVNÍK
História ľudských snov, kronika fantázie národov a čias vrezaná abecedami mnohých civilizácií na palimpsest ľudskej kože.
Boris Mihajlović Mihis
Književne novine, Belehrad
KNIŽNICA MODERNEJ SVETOVEJ PRÓZY

MILORAD PAVIĆ
DIZIONARIO dei CHAZARI
Romanzo Lessico
GARZANTI
copia maschile

MILORAD PAVIĆ
DIZIONARIO dei CHAZARI
Romanzo Lessico
GARZANTI
copia femminile

MILORAD PAVIĆ
DAS CHASARISCHE WÖRTERBUCH
Lexikonroman
Männliches Exemplar
H a n s e r

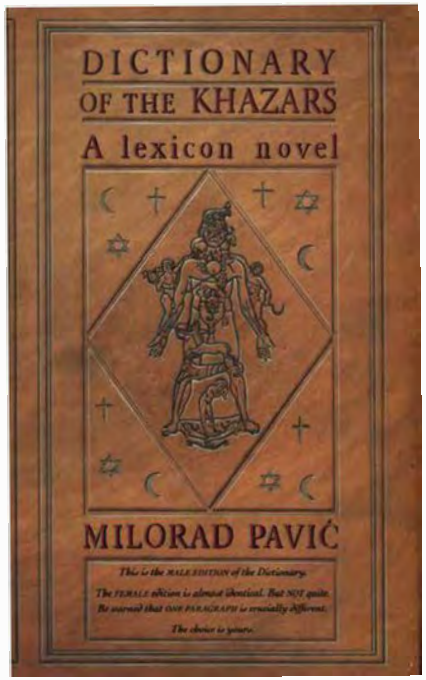
DICTIONARY OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ

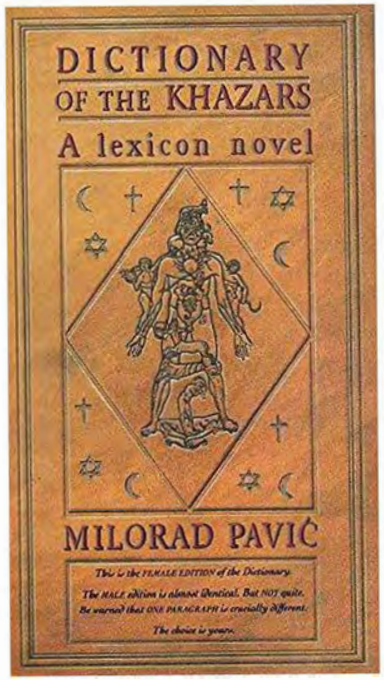
DICTIONARY OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ

MILORAD PAVIĆ
LE DICTIONNAIRE
KHAZAR
roman-lexique
exemplaire masculin
belfond

MILORAD PAVIĆ
LE DICTIONNAIRE
KHAZAR
roman-lexique
exemplaire féminin
belfond

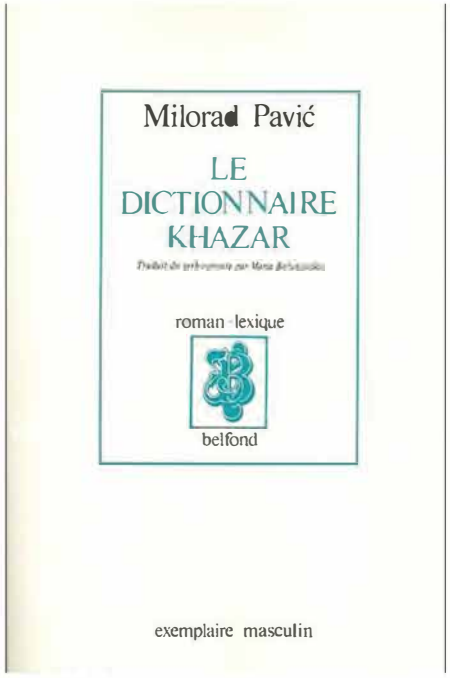
Milorad Pavić
LE
DICTIONNAIRE
KHAZAR
roman-lexique
belfond
exemplaire masculin

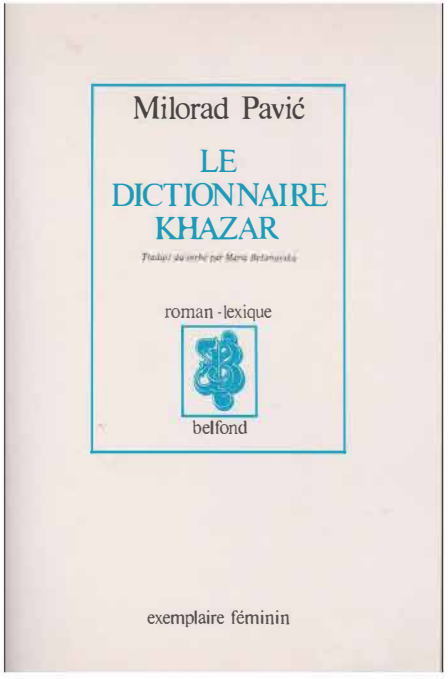
Milorad Pavić
LE
DICTIONNAIRE
KHAZAR
roman-lexique
belfond
exemplaire féminin

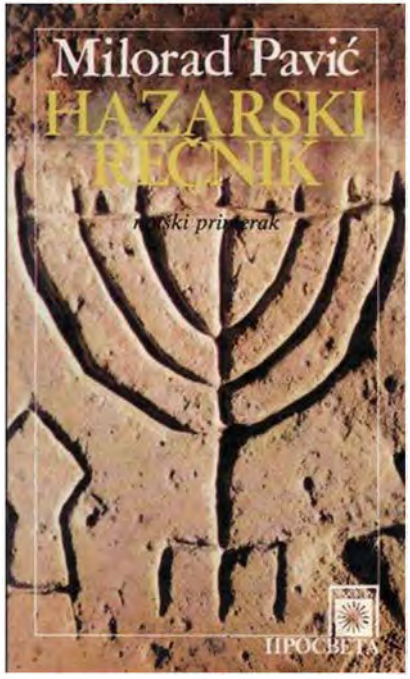
Milorad Pavić
HAZARSKI
REČNIK
ПРОСВЕТА

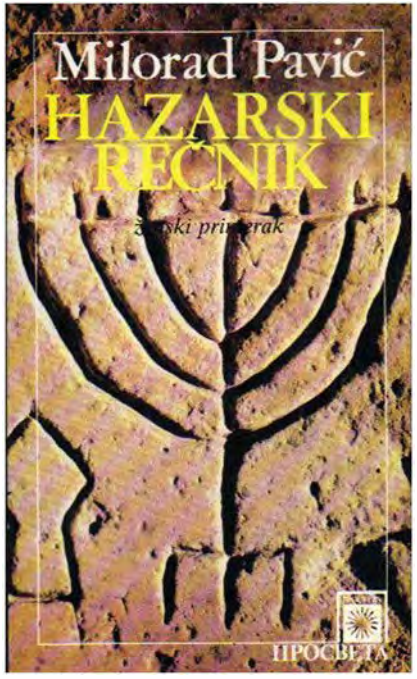
Milorad Pavić
HAZARSKI
REČNIK
ПРОСВЕТА

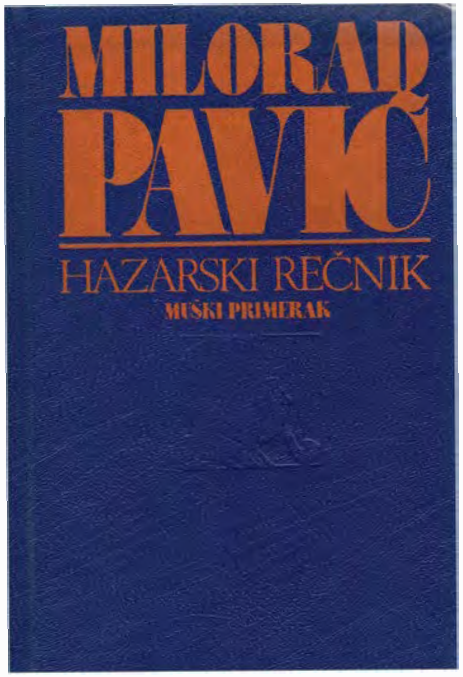
MILORAD
PAVIĆ
HAZARSKI REČNIK
MUŠKI PRIMERAK

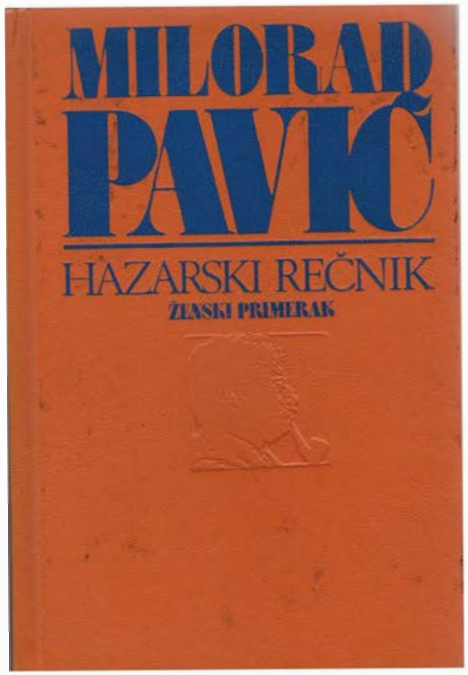
MILORAD
PAVIĆ
HAZARSKI REČNIK
ŽENSKI PRIMERAK

MILORAD PAVIĆ
KAZARISK
UPPSLAGSBOK
Lexikonroman
Manligt exemplar
NORSTEDTS

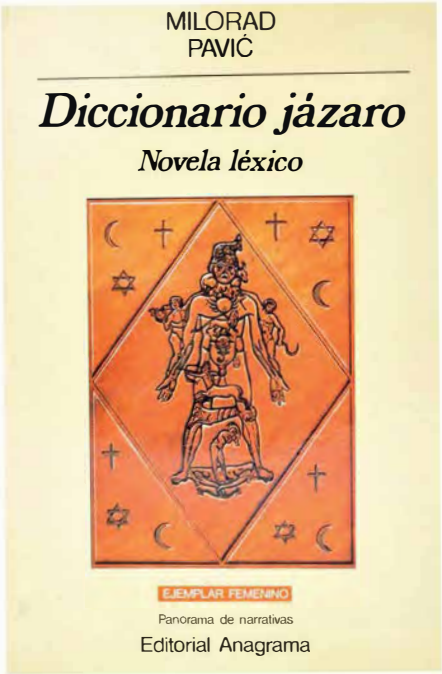
MILORAD
PAVIĆ
Diccionario jázaro
Novela léxico
EJEMPLAR FEMENINO
Panorama de narrativas
Editorial Anagrama

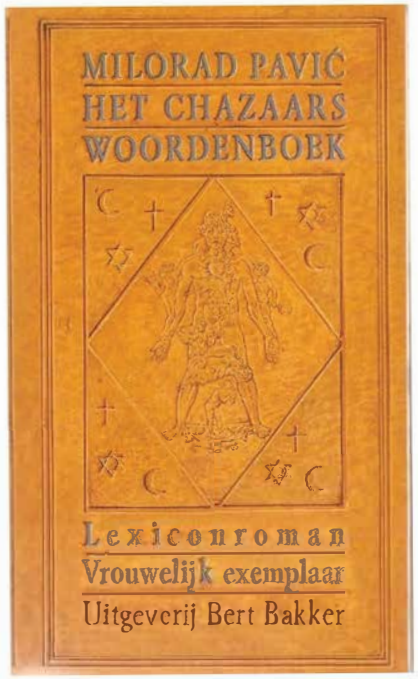
MILORAD PAVIĆ
HET CHAZAARS
WOORDENBOEK
Lexiconroman
Vrouwelijk exemplaar
Uitgeverij Bert Bakker

KHAZARERNES
B·O·G
EN LEKSIKON-ROMAN
MILORAD PAVIĆ
Dette er den mandliige udgave.
Den kvindelige udgave er næsten identisk.
Men ikke helt.
Vildet er dit.

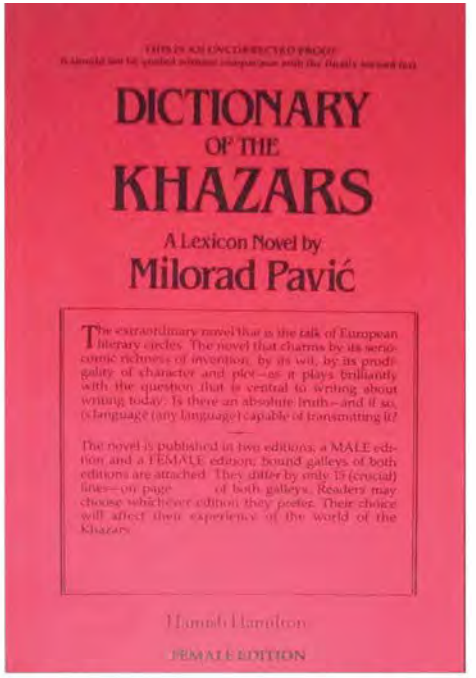
THIS IS AN UNCORRECTED PROOF
DICTIONARY
OF THE
KHAZARS
A Lexicon Novel by
Milorad Pavić
The extraordinary novel that is the talk of European literary circles. The novel that charms by its serio-comic richness of invention, by its wit, by its prodigality of character and plot—as it plays brilliantly with the question that is central to writing about writing today: Is there an absolute truth—and if so, is language (any language) capable of transmitting it?
The novel is published in two editions, a MALE edition and a FEMALE edition; bound galleys of both editions are attached. They differ by only 15 (crucial) lines—on page of both galleys. Readers may choose whichever edition they prefer. Their choice will affect their experience of the world of the Khazars.
Hamish Hamilton
FEMALE EDITION

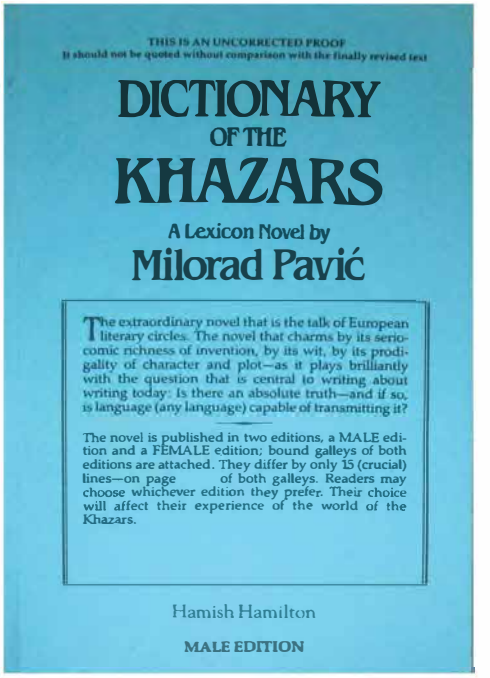
THIS IS AN UNCORRECTED PROOF
It should not be quoted without comparison with the finally revised text
DICTIONARY
OF THE
KHAZARS
A Lexicon Novel by
Milorad Pavić
The extraordinary novel that is the talk of European literary circles. The novel that charms by its serio-comic richness of invention, by its wit, by its prodigality of character and plot—as it plays brilliantly with the question that is central to writing about writing today: Is there an absolute truth—and if so, is language (any language) capable of transmitting it?
The novel is published in two editions, a MALE edition and a FEMALE edition; bound galleys of both editions are attached. They differ by only 15 (crucial) lines—on page of both galleys. Readers may choose whichever edition they prefer. Their choice will affect their experience of the world of the Khazars.
Hamish Hamilton
MALE EDITION

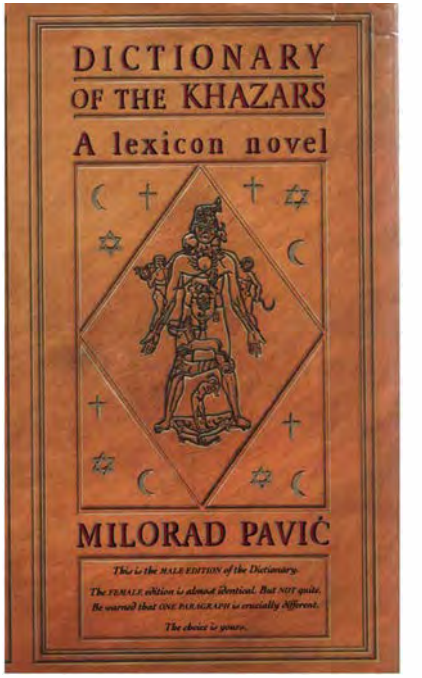
DICTIONARY
OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ
This is the MALE EDITION of the Dictionary.
The FEMALE edition is almost identical. But NOT quite.
Be warned that ONE PARAGRAPH is crucially different.
The choice is yours.

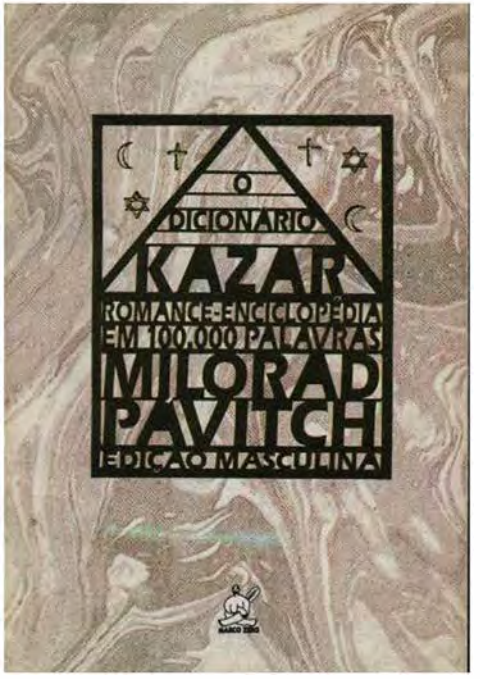
DICIONARIO
KAZAR
ROMANCE-ENCICLOPÉDIA
EM 100.000 PALAVRAS
MILORAD
PAVITCH
EDIÇÃO MASCULINA

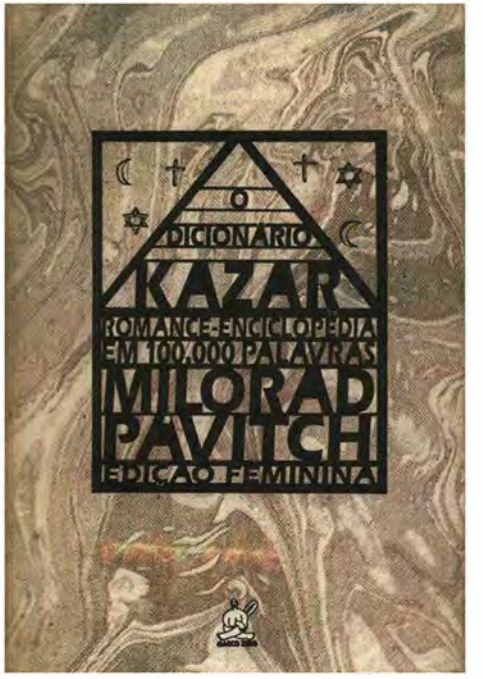
DICIONARIO
KAZAR
ROMANCE-ENCICLOPÉDIA
EM 100.000 PALAVRAS
MILORAD
PAVITCH
EDIÇÃO FEMININA

ХАЗАРСКИ
роман-лексикон в 100 000 думи
РЕЧНИК
МИЛОРАД ПАВИЧ
НАРОДНА КУЛТУРА

ХАЗАРСКИ
РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН
У 100.000 РЕЧИ
МИЛОРАД ПАВИЋ
ПРОСВЕТА

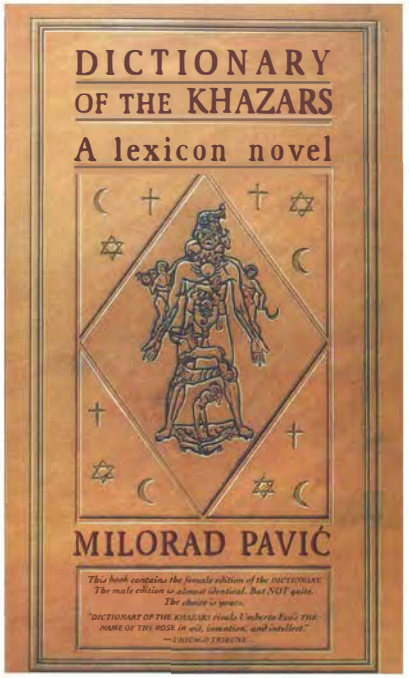
DICTIONARY
OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ

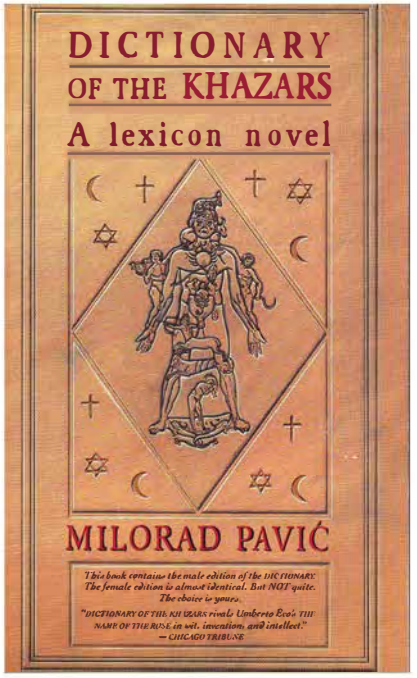
DICTIONARY
OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ

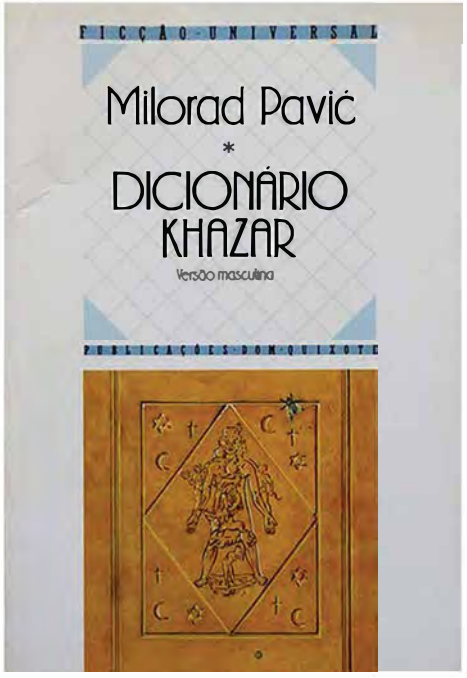
FICÇÃO UNIVERSAL
Milorad Pavić
*
DICIONÁRIO
KHAZAR
Versão masculina
PUBLICAÇÕES DOM QUIXOTE

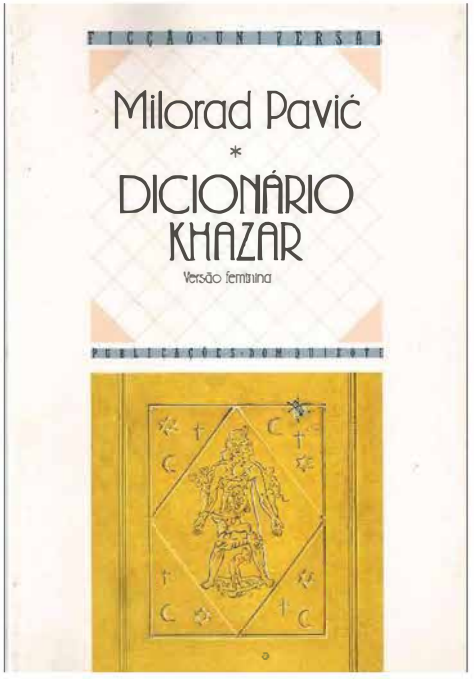
FICÇÃO UNIVERSAL
Milorad Pavić
*
DICIONÁRIO
KHAZAR
Versão feminina
PUBLICAÇÕES DOM QUIXOTE

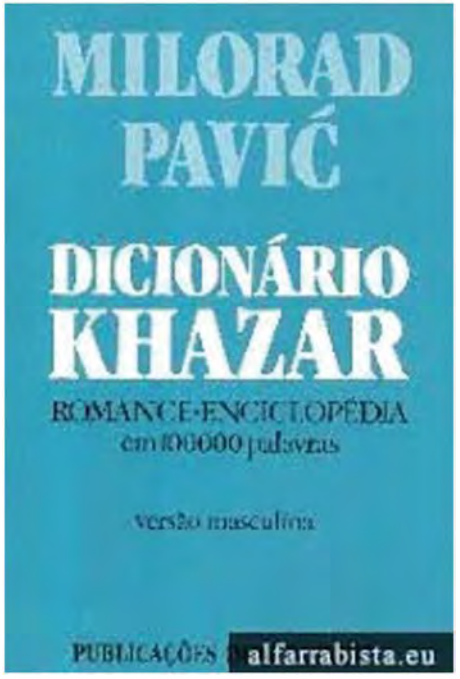
MILORAD
PAVIĆ
DICIONÁRIO
KHAZAR
ROMANCE-ENCICLOPÉDIA
em 100000 palavras
versão masculina
PUBLICAÇÕES
alfarrabista.eu

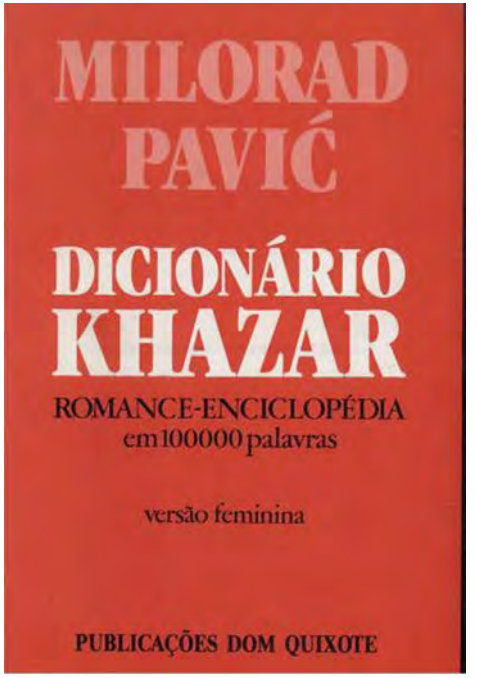
MILORAD PAVIĆ
DICIONÁRIO KHAZAR
ROMANCE-ENCICLOPÉDIA
em 100000 palavras
versão feminina
PUBLICAÇÕES DOM QUIXOTE

מילוראד פאביץ'
מילון הכוזרים
רומן־לקסיקון

MILORAD PAVIČ
CHAZARSKÝ
SLOVNÍK
ODEON
ROMÁN-LEXIKON
V 100 000 SLOVECH
EXEMPLAR PRO MUŽE

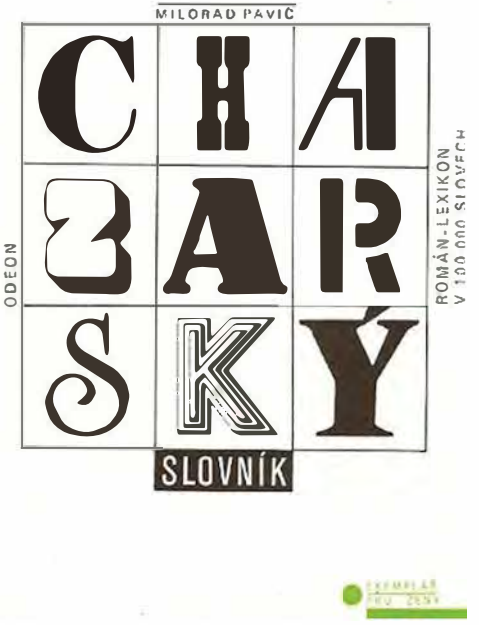
MILORAD PAVIČ
CHAZARSKÝ
SLOVNÍK
ODEON
ROMÁN-LEXIKON
V 100 000 SLOVECH

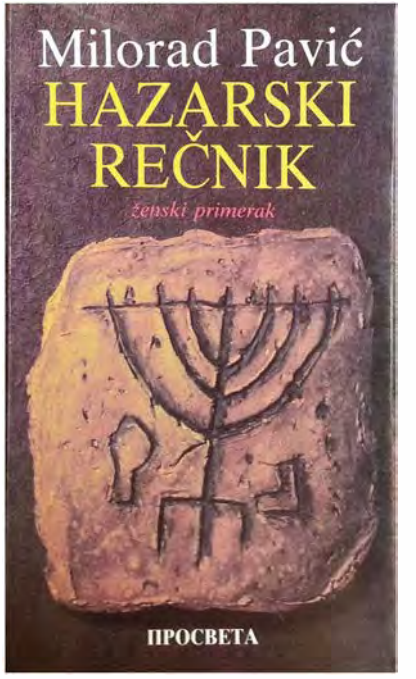
Milorad Pavić
HAZARSKI REČNIK
ženski primerak
ПРОСВЕТА

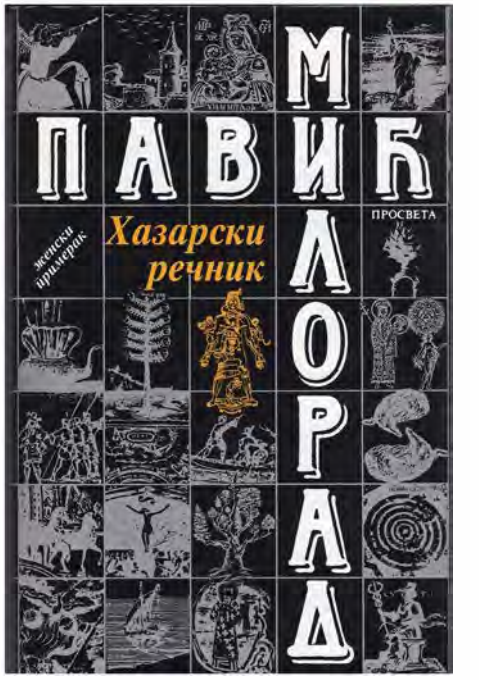
МИЛОРАД ПАВИЋ
Хазарски речник
женски примерак
ПРОСВЕТА

MILORAD PAVIĆ
KASAARI-
SANAKIRJA
Miesten painos
T * A * M * M * I

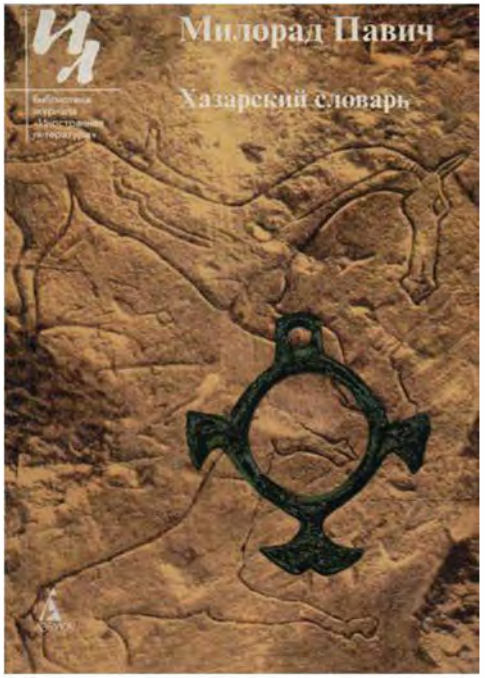
Милорад Павич
Хазарский словарь

Milorad
PAVIĆ
HAZARSKI
REČNIK
ženski primerak
PROSVETA
DŽEPNA KNJIGA

DICIONÁRIO
KHAZAR
Milorad Pavić
versão feminina

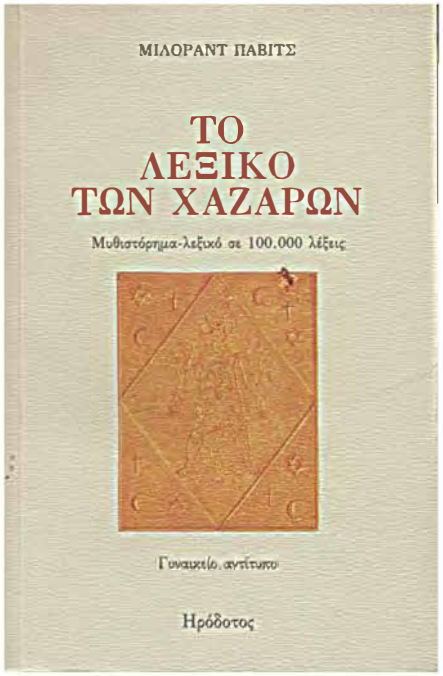
ΜΙΛΟΡΑΝΤ ΠΑΒΙΤΣ
ΤΟ
ΛΕΞΙΚΟ
ΤΩΝ ΧΑΖΑΡΩΝ
Μυθιστόρημα-λεξικό σε 100.000 λέξεις
Γυναικείο αντίτυπο
Ηρόδοτος

Milorad Pavić:
Das Chasarische
Wörterbuch
Lexikonroman
dtv

Милорад Павић
Хазарски речник
роман лексикон у 100 000 речи
осамдесетшестогодишње
женски примерак
ПРОСВЕТА

Milorad Pavic
Le dictionnaire Khazar
roman-lexique
POCKET

Милорад Павић
Хазарски речник
роман лексикон у 100 000 речи
осамдесетшестогодишње
женски примерак
ПРОСВЕТА

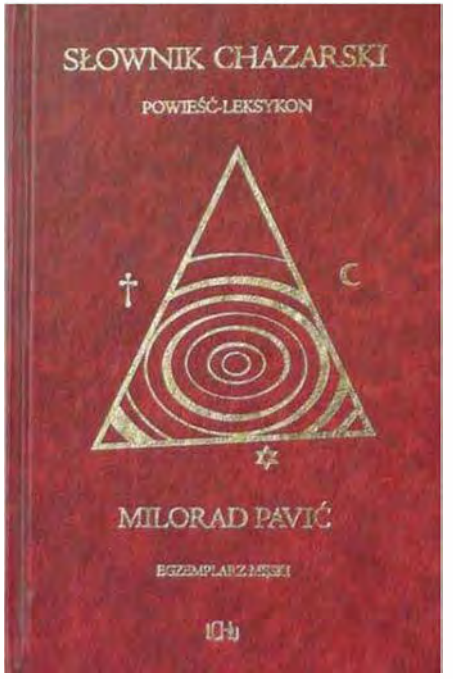
SŁOWNIK CHAZARSKI
POWIEŚĆ-LEKSYKON
MILORAD PAVIĆ
EGZEMPLARZ MĘSKI

男性版
ミロラド・パヴィチ
工藤幸雄訳
HAZARSKI REČNIK Milorad Pavić
ハザール事典
夢の狩人たちの物語
東京創元社

女性版
ミロラド・パヴィチ
工藤幸雄訳
HAZARSKI REČNIK Milorad Pavić
ハザール事典
夢の狩人たちの物語
東京創元社

МИЛОРАД ПАВИЋ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
ПРОСВЕТА

Милорад Павић
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
МУШКИ ПРИМЕРАК
РОМАН ЛЕКСИКОН У 100.000 РЕЧИ
ПРОСВЕТА
90. ЈУБИЛАРНО ИЗДАЊЕ (1984—1994)

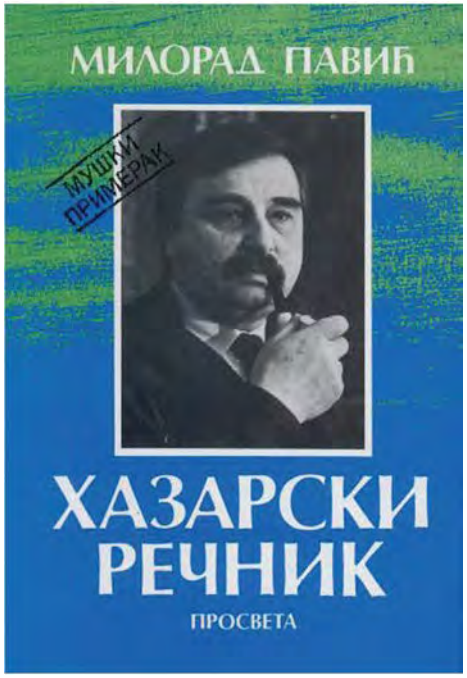
МИЛОРАД ПАВИЋ
МУШКИ ПРИМЕРАК
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
ПРОСВЕТА

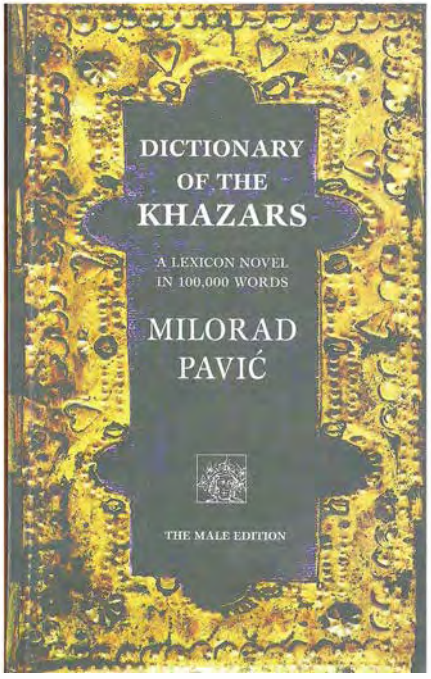
DICTIONARY OF THE KHAZARS
A LEXICON NOVEL IN 100,000 WORDS
MILORAD PAVIĆ
THE MALE EDITION

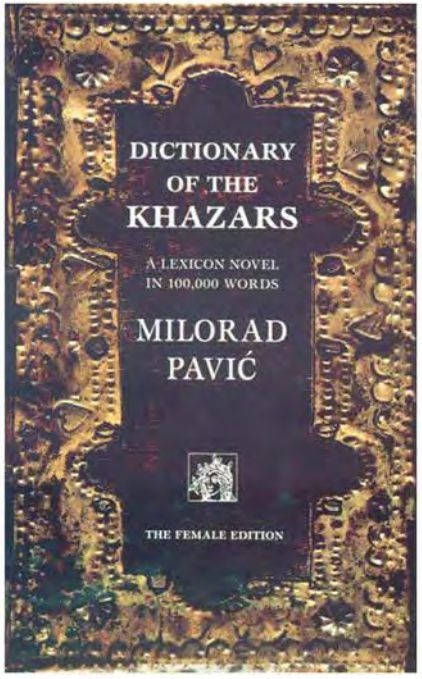
DICTIONARY OF THE KHAZARS
A LEXICON NOVEL IN 100,000 WORDS
MILORAD PAVIĆ
THE FEMALE EDITION

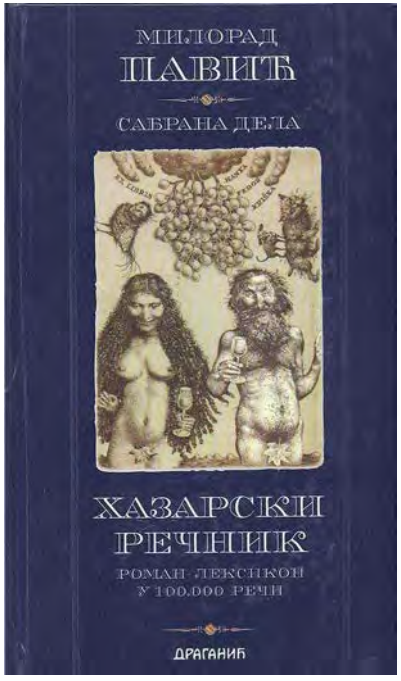
МИЛОРАД ПАВИЋ
САБРАНА ДЕЛА
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН У 100.000 РЕЧИ
ДРАГАНИЋ

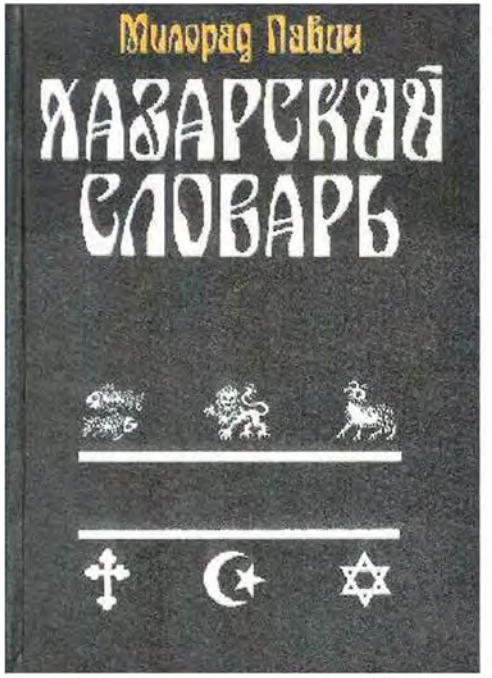
Милорад Павич
ХАЗАРСКИЙ СЛОВАРЬ

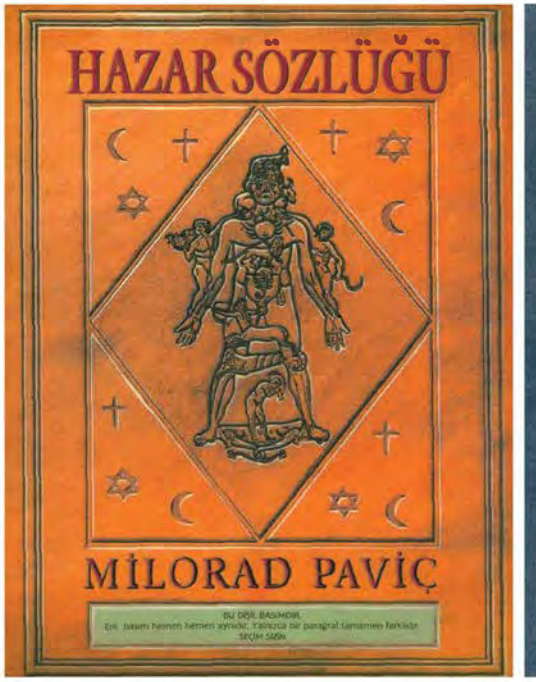
HAZAR SÖZLÜĞÜ
MİLORAD PAVİÇ

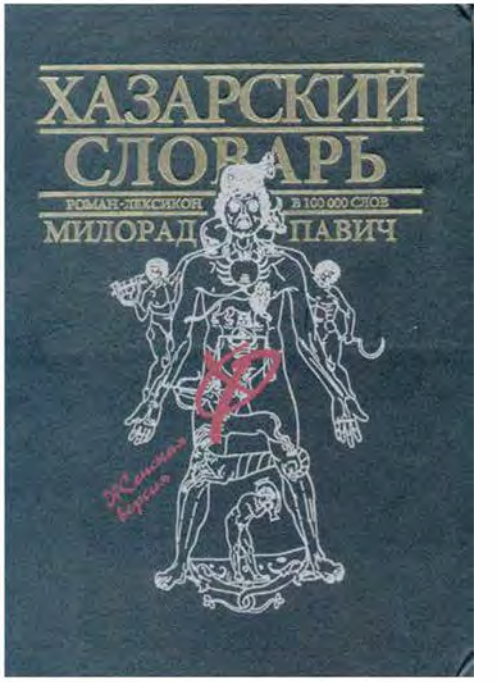
ХАЗАРСКИЙ СЛОВАРЬ
РОМАН-ЛЕКСИКОН
В 100 000 СЛОВ
МИЛОРАД ПАВИЧ

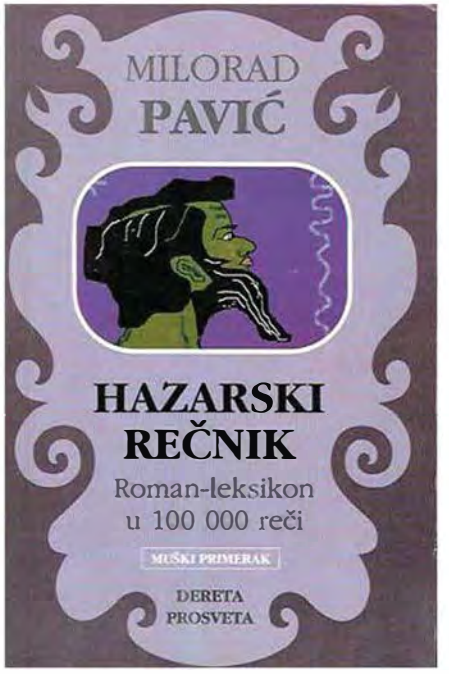
MILORAD
PAVIĆ
HAZARSKI
REČNIK
Roman-leksikon
u 100 000 reči
MUŠKI PRIMERAK
DERETA
PROSVETA

MILORAD
PAVIĆ
HAZARSKI
REČNIK
Roman-leksikon
u 100 000 reči
ŽENSKI PRIMERAK
DERETA
PROSVETA

哈扎尔辞典
一部十万个词语的辞典小说
[塞尔维亚] 米洛拉德·帕维奇著
南山 黄璐 石枕川译

哈扎尔辞典
一部十万个词语的辞典小说
〔塞尔维亚〕米洛拉德·帕维奇著
南山 戴骢 石枕川译

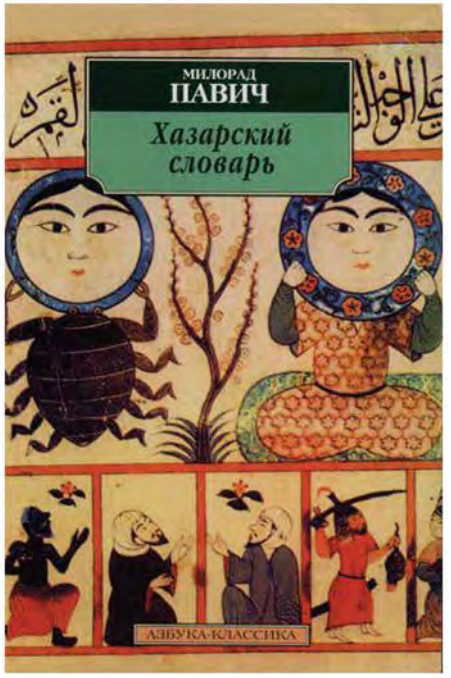
МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский
словарь
АЗБУКА-КЛАССИКА

现 当 代
世界文学丛书
哈扎尔辞典
Le Dictionnaire Khazar
〔塞尔维亚〕帕维奇著 南山 戴骢 石枕川译
上海译文出版社

МИЛОРАД ПАВИЧ
ХОЗАРСЬКИЙ
СЛОВНИК
РОМАН-ЛЕКСИКОН НА 100 000 СЛІВ
СУЧАСНА ПРОЗА

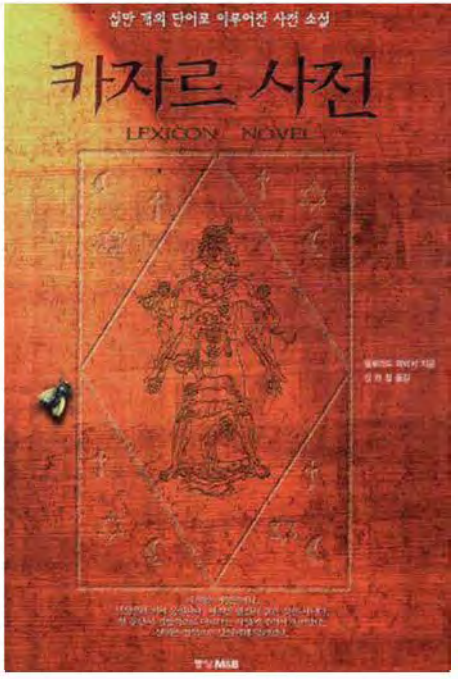
십만 개의 단어로 이루어진 사전 소설
카자르 사전
LEXICON NOVEL

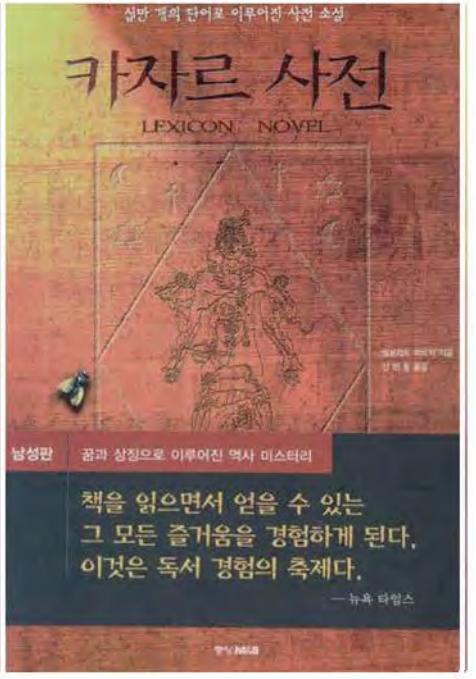
십만 개의 단어로 이루어진 사전 소설
카자르 사전
LEXICON NOVEL
남성판
꿈과 상징으로 이루어진 역사 미스터리
책을 읽으면서 얻을 수 있는
그 모든 즐거움을 경험하게 된다.
이것은 독서 경험의 축제다.
—뉴욕 타임스

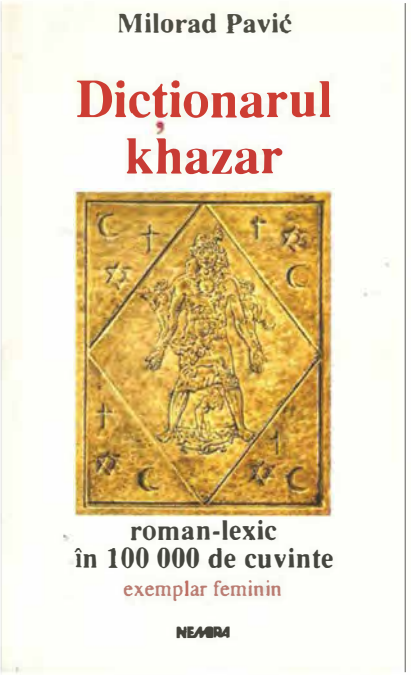
Milorad Pavić
Dicționarul khazar
roman-lexic
în 100 000 de cuvinte
exemplar feminin
NEMIRA

МИЛОРАД ПАВИЧ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
РОМАН-ЛЕКСИКОН
в 100 000 думи
ЖЕНСКИ ЕКЗЕМПЛЯР

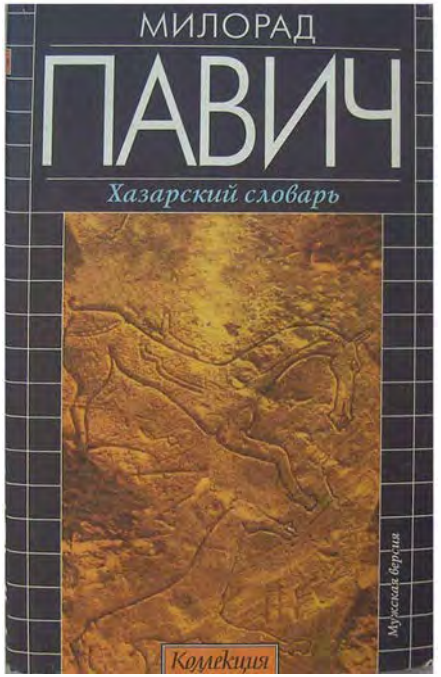
МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Мужская версия
Коллекция

АЗБУКА
Милорад
ПАВИЧ
Хазарский
словарь
2000

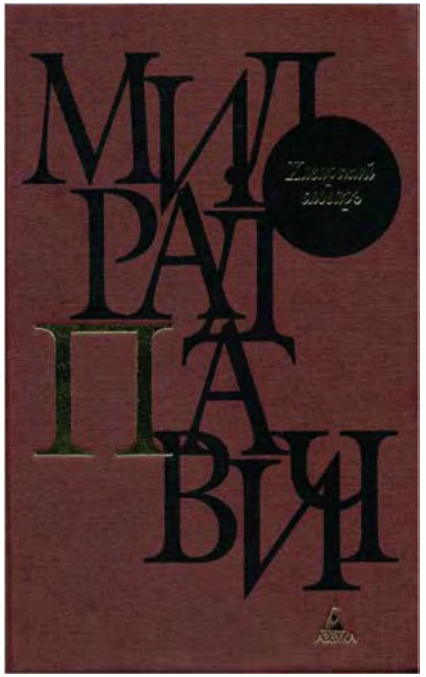
МИЛОРАД ПАВИЧ

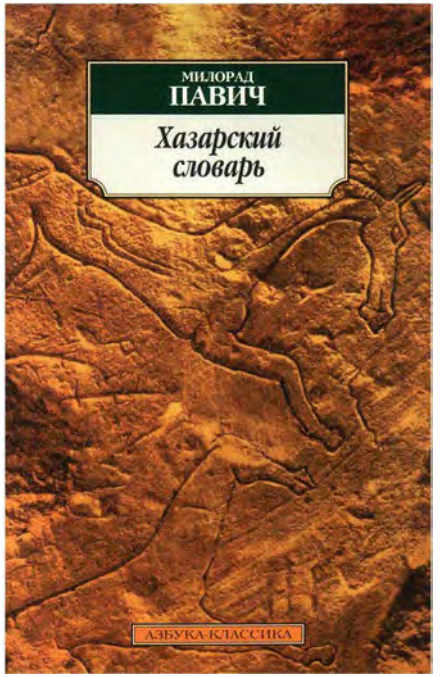
МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский
словарь
АЗБУКА-КЛАССИКА

МИЛОРАД
ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ
СЛОВАРЬ
АЗБУКА
ozon.ru

МИЛОРАД
ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ
СЛОВАРЬ
АЗБУКА

МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский
словарь
АЗБУКА-КЛАССИКА

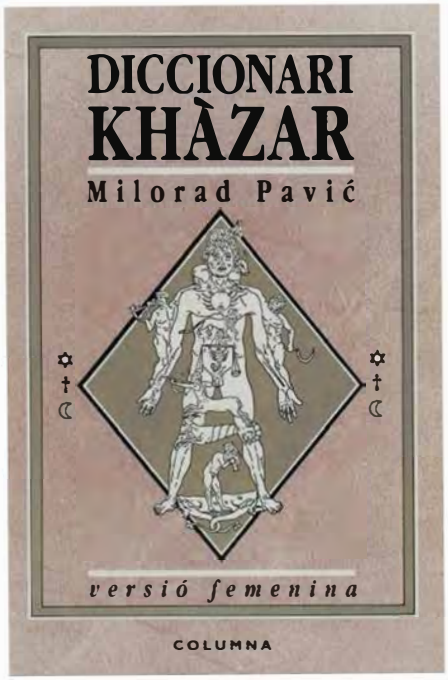
DICCIONARI
KHÀZAR
Milorad Pavić
versió femenina
COLUMNA

Milorad Pavić
HAZARSKI
RECEDNJAK
muška knjiga

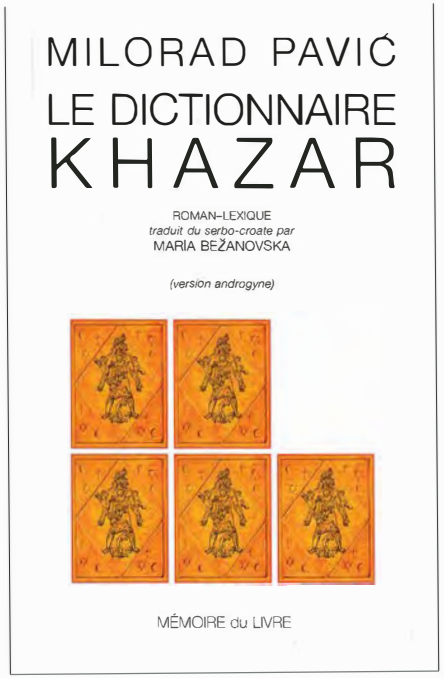
MILORAD PAVIĆ
LE DICTIONNAIRE
KHAZAR
ROMAN-LEXIQUE
traduit du serbo-croate par
MARIA BEŽANOVSKA
(version androgyne)
MÉMOIRE du LIVRE

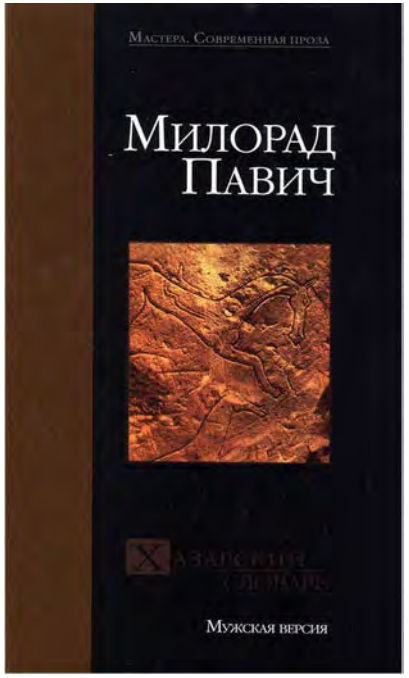
Мастера. Современная проза
Милорад Павич
Хазарский словарь
Мужская версия

милорад павич
хазарский словарь

милорад павич
хазарский словарь

Milorad PAVIĆ
KAZARISK UPPSLAGSBOK
HAZARSKI REČNIK
ХАЗАРСКИЙ СЛОВАРЬ
DICTIONARY OF THE KHAZARS
Male edition
Female edition

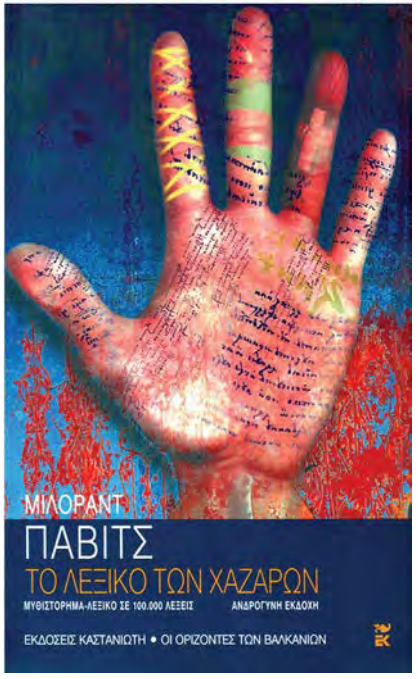
ΜΙΛΟΡΑΝΤ
ΠΑΒΙΤΣ
ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΩΝ ΧΑΖΑΡΩΝ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ-ΛΕΞΙΚΟ ΣΕ 100.000 ΛΕΞΕΙΣ
ΑΝΔΡΟΓΥΝΗ ΕΚΔΟΧΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

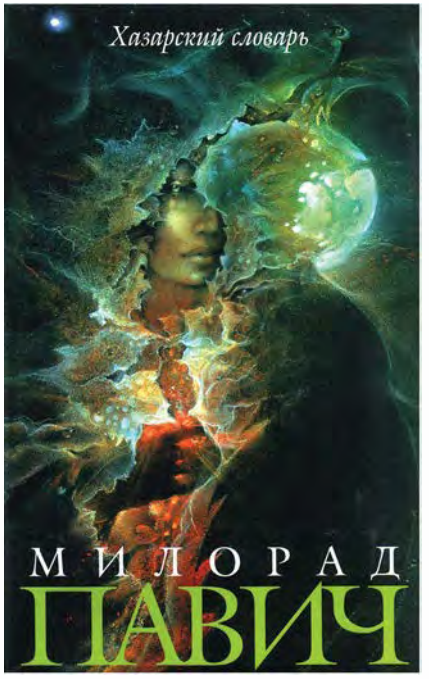
Хазарский словарь
МИЛОРАД
ПАВИЧ

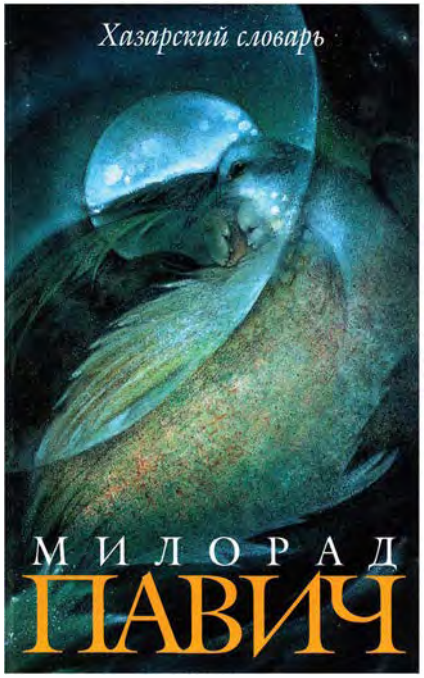
Хазарский словарь
МИЛОРАД
ПАВИЧ

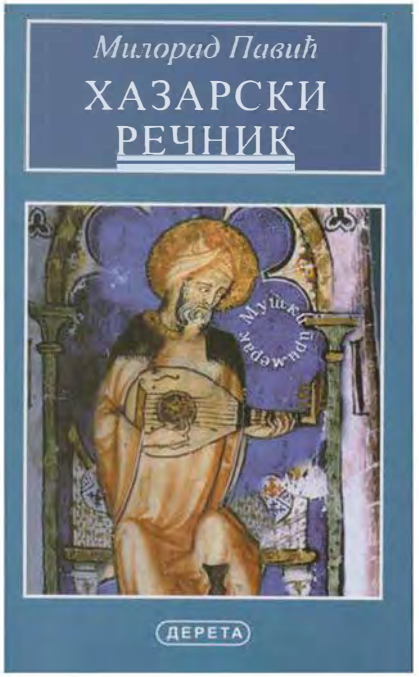
Милорад Павић
ХАЗАРСКИ
РЕЧНИК
ДЕРЕТА

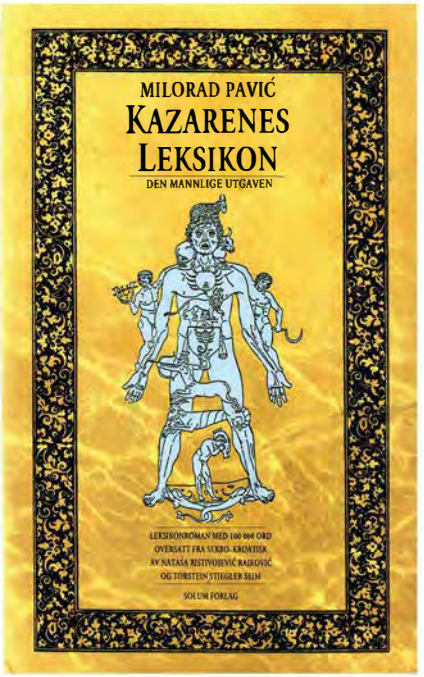
MILORAD PAVIĆ
KAZARENES
LEKSIKON
DEN MANNLIGE UTGAVEN
LEKSIKONROMAN MED 100 000 ORD
OVERSATT FRA SERBO-KROATISK
AV NATAŠA RISTIVOJEVIĆ RAJKOVIĆ
OG TORSTEIN STIEGLER SELM
SOLUM FORLAG

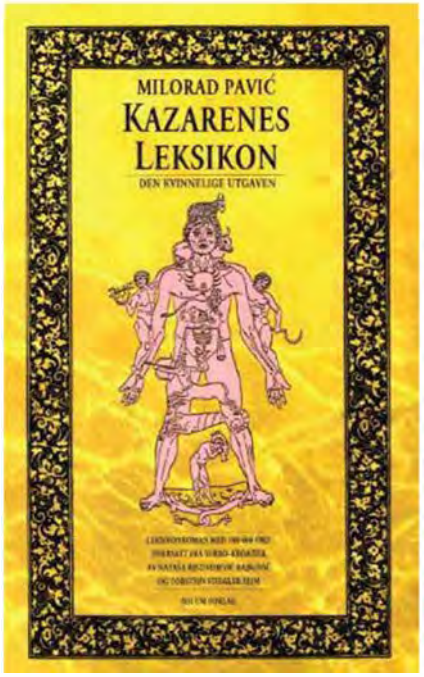
MILORAD PAVIĆ
KAZARENES
LEKSIKON
DEN KVINNELIGE UTGAVEN

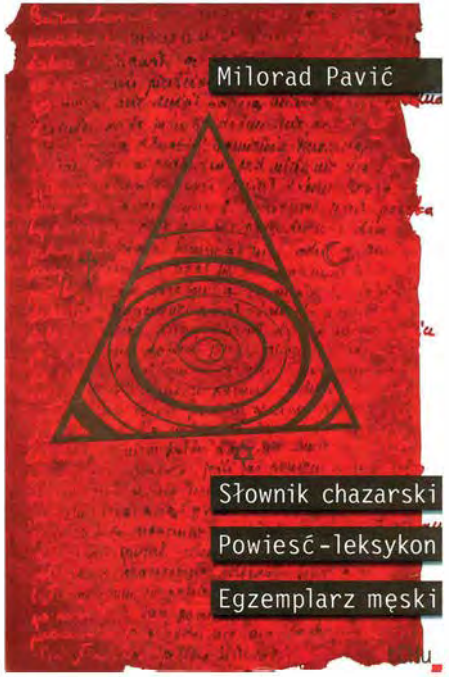
Milorad Pavić
Słownik chazarski
Powieść-leksykon
Egzemplarz męski

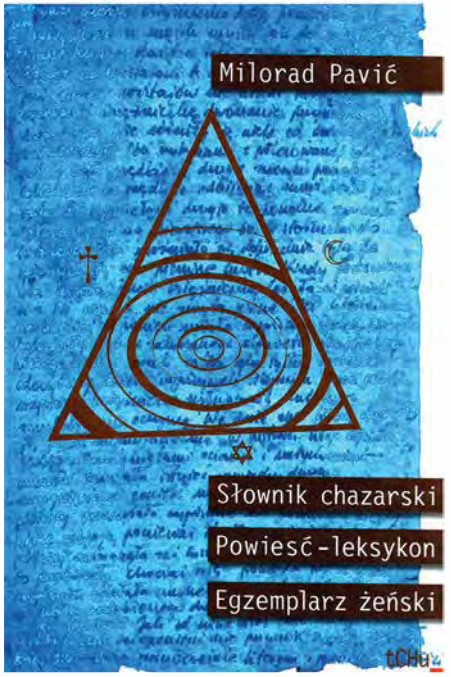
Milorad Pavić
Słownik chazarski
Powieść-leksykon
Egzemplarz żeński

Мілорад
Павич
Хозарський словник
чоловічий примірник
FOLIO

Мілорад
Павич
Хозарський словник
жіночий примірник
LITERATURA
FOLIO

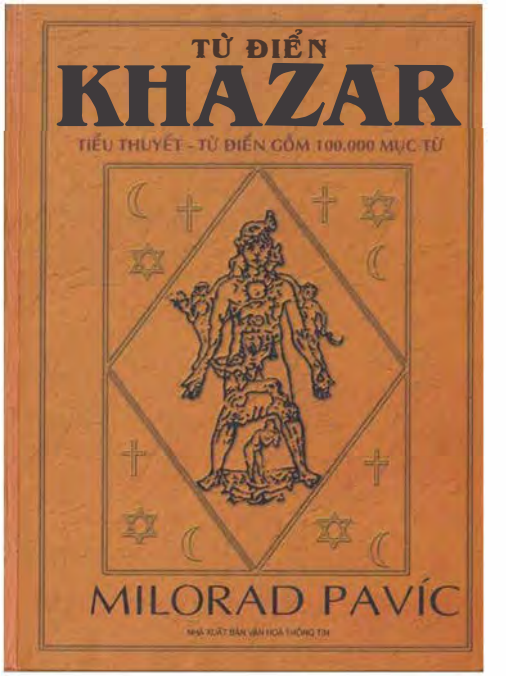
TỪ ĐIỂN
KHAZAR
TIỂU THUYẾT - TỪ ĐIỂN GỒM 100.000 MỤC TỪ
MILORAD PAVÍC

МИЛОРАД ПАВИЋ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
НИН
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА

МИЛОРАД ПАВИЧ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
РОМАН-ЛЕКСИКОН
в 100 000 думи
МЪЖКИ ЕКЗЕМПЛЯР

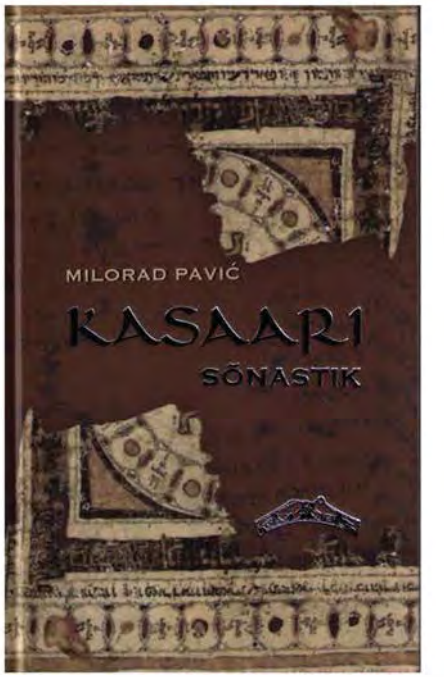
MILORAD PAVIĆ
KASAARI
SÕNASTIK

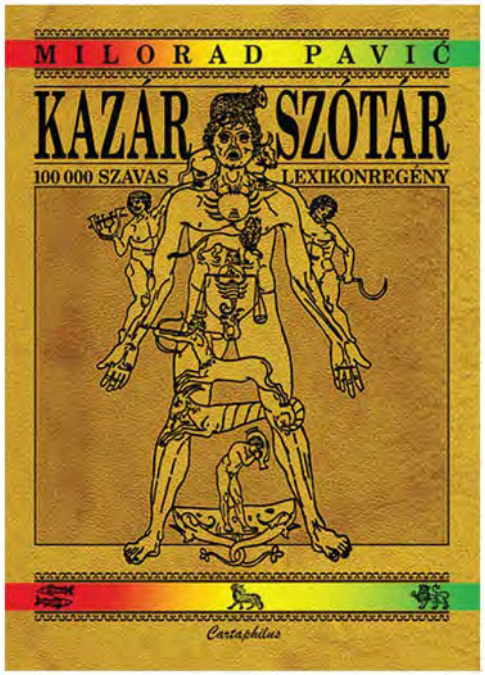
MILORAD PAVIĆ
KAZÁR SZÓTÁR
100 000 SZAVAS LEXIKONREGÉNY
Cartaphilus

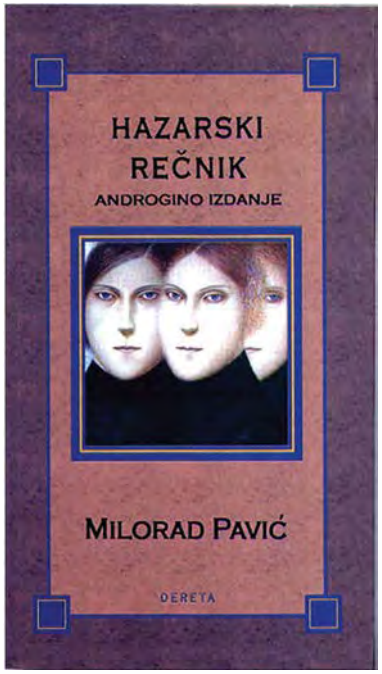
HAZARSKI
REČNIK
ANDROGINO IZDANJE
MILORAD PAVIĆ
DERETA

MILORADS PAVIČS
Hazāru
vārdnīca

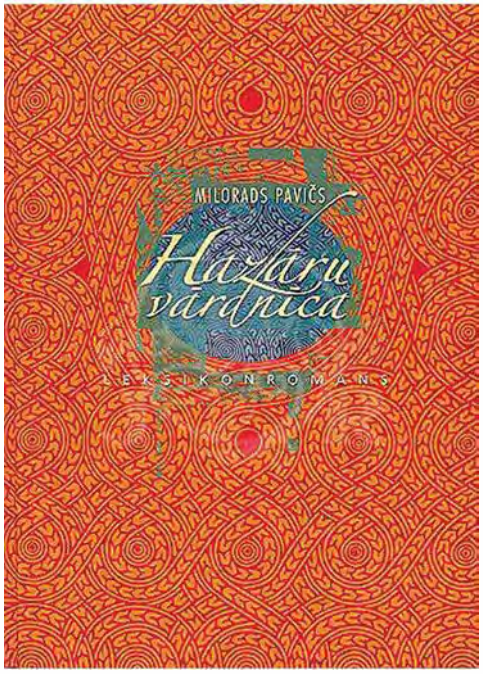
MILORADS PAVIČS
Hazāru
vārdnīca
LEKSIKONROMANS

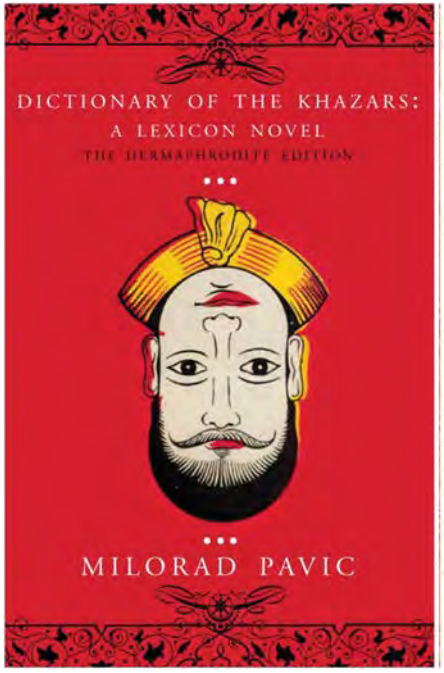
DICTIONARY OF THE KHAZARS:
A LEXICON NOVEL
THE HERMAPHRODITE EDITION
MILORAD PAVIC

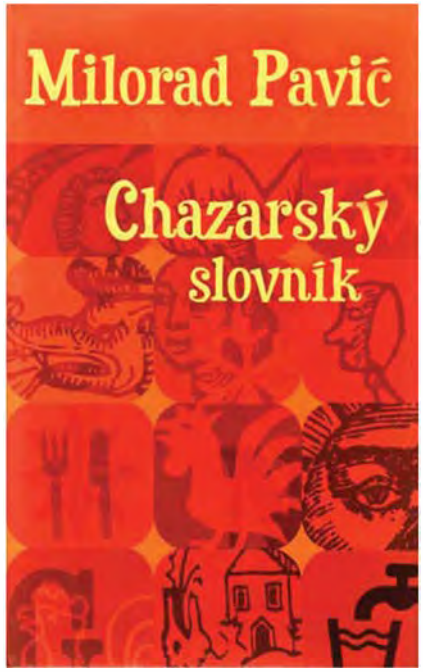
Milorad Pavić
Chazarský
slovník

Милорад Павиќ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
Женски примерок

КЛАССИЧЕСКАЯ И СОВРЕМЕННАЯ ПРОЗА
Милорад
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Роман-лексикон в 100 000 слов
Мужская версия

КЛАССИЧЕСКАЯ И СОВРЕМЕННАЯ ПРОЗА
Милорад
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Роман-лексикон в 100 000 слов
Женская версия

azbuka · the best
МИЛОРАД ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ СЛОВАРЬ
Мужская версия
Павич никогда не создает текст, который не раздвигал бы границы романа.
Кристофер Пьддок

azbuka · the best
МИЛОРАД ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ СЛОВАРЬ
Женская версия

МИЛОРАД ПАВИЌ
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
ТАБЕРНАКУЛ

МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Роман-лексикон в 100 000 слов
Мужская версия
МИРОВОЙ БЕСТСЕЛЛЕР
АЗБУКА-КЛАССИКА

МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Роман-лексикон в 100 000 слов
Женская версия
МИРОВОЙ БЕСТСЕЛЛЕР
АЗБУКА-КЛАССИКА

МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Мужская версия
Амфора

МИЛОРАД
ПАВИЧ
Хазарский словарь
Женская версия
Амфора

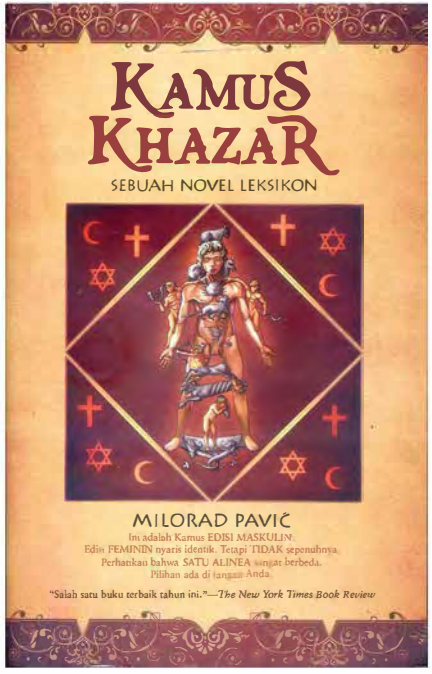
KAMUS
KHAZAR
SEBUAH NOVEL LEKSIKON
MILORAD PAVIĆ
Ini adalah Kamus EDISI MASKULIN.
Edisi FEMININ nyaris identik. Tetapi TIDAK sepenuhnya.
Perhatikan bahwa SATU ALINEA sangat berbeda.
Pilihan ada di tangan Anda.
"Salah satu buku terbaik tahun ini."—The New York Times Book Review

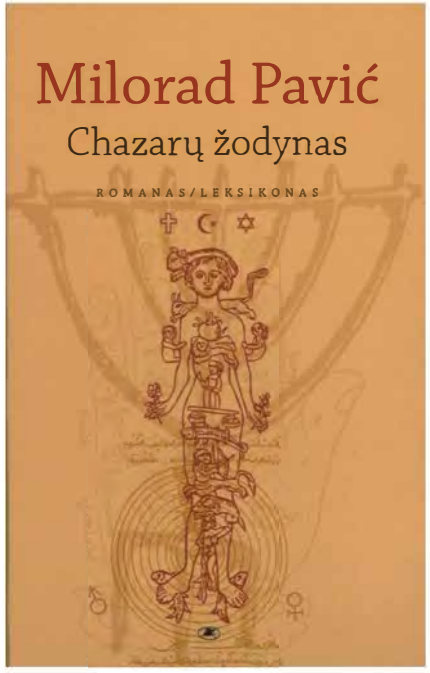
Milorad Pavić
Chazarų žodynas
ROMANAS/LEKSIKONAS

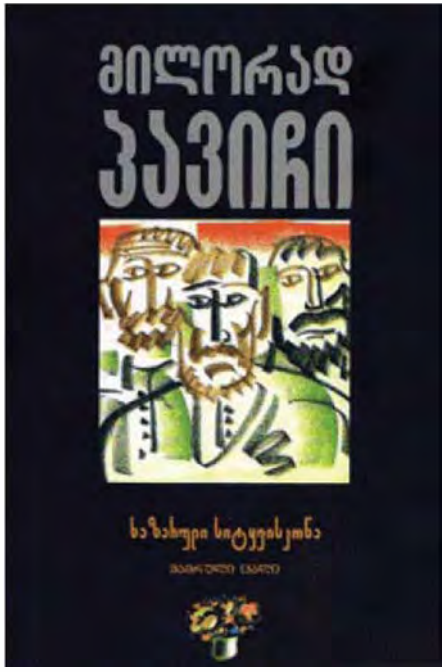
მილორად
პავიჩი

მილორად
პავიჩი

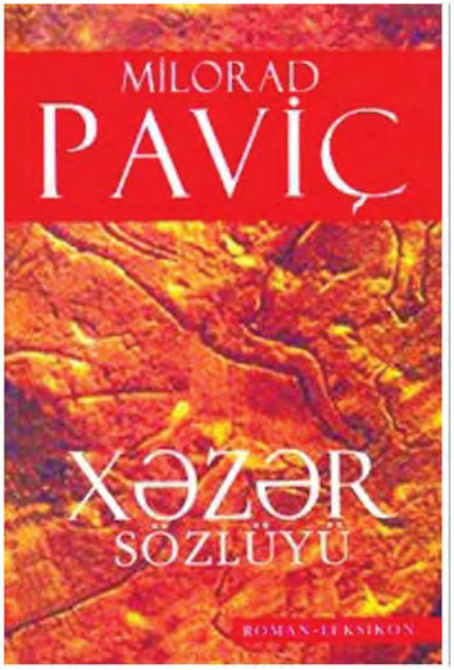
MİLORAD
PAVİÇ
XƏZƏR
SÖZLÜYÜ
ROMAN-LEKSİKON

Milorad Paviç
XƏZƏR
LÜĞƏTİ
100 min sözlük
roman-leksikon

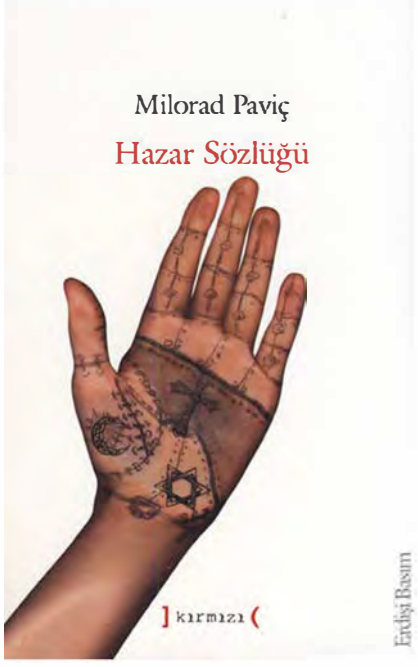
Milorad Paviç
Hazar Sözlüğü
] kırmızı (
Erdişi Basım

하자르 사전
Хазарски речник
밀로라드 파비치 장편소설 신현철 옮김
Хазарски
речник

MILORAD PAVIĆ
CHAZARSKÝ SLOVNÍK
ROMÁN LEXIKON V 100 000 SLOVECH
MLADÁ FRONTA
EXEMPLÁŘ PRO ŽENY

DICTIONARY OF THE KHAZARS
A lexicon novel
MILORAD PAVIĆ

svjetskaknjiževnost*
Milorad Pavić
Hazarski rečnik
Roman leksikon u 100.000 reči

MILLORAD PAVIQ
FJALORI KAZAR
Roman leksikon me 100 000 fjalë
Onufri

милорад
павич
хазарский словарь

МИЛОРАД
ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ
СЛОВАРЬ
МУЖСКАЯ ВЕРСИЯ
ЛЕНИЗДАТ

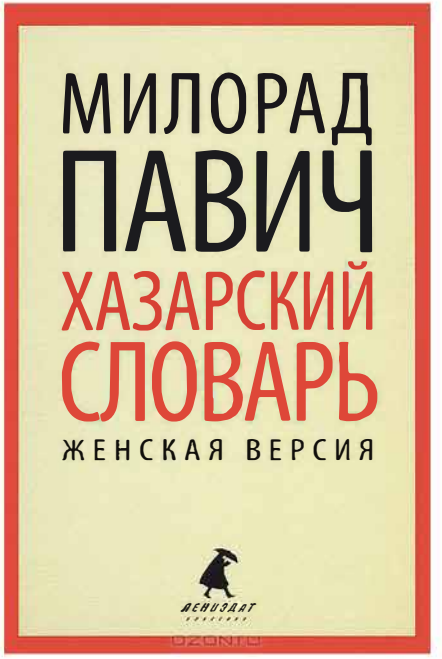
МИЛОРАД
ПАВИЧ
ХАЗАРСКИЙ
СЛОВАРЬ
ЖЕНСКАЯ ВЕРСИЯ
ДЕНИЗДАТ

DICTIONARY
OF THE KHAZARS
哈扎尔辞典
阳本
一部十万个词语的辞典小说
[塞尔维亚] 米洛拉德·帕维奇 著
南山 戴骢 石枕川 译
上海译文出版社

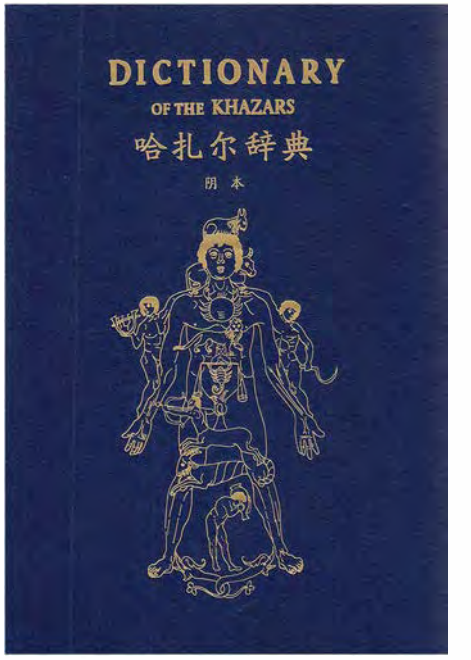
DICTIONARY
OF THE KHAZARS
哈扎尔辞典
阴本

МИЛОРАД ПАВИЋ
ХАЗАРСКИ
РЕЧНИК
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ

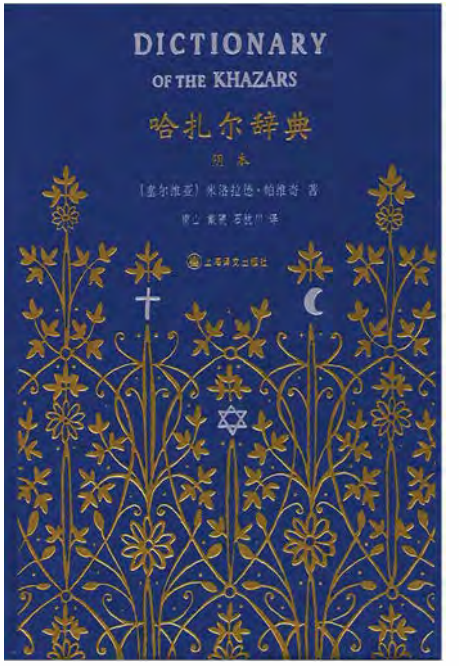
DICTIONARY
OF THE KHAZARS
哈扎尔辞典

Dictionary
of The Khazars
哈扎尔辞典

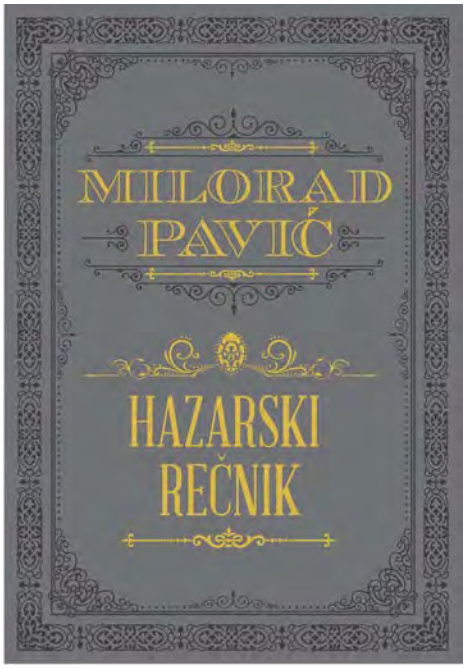
MILORAD
PAVIĆ
HAZARSKI
REČNIK

ხაზარული
სიტყვისკონა
მილორად პავიჩი

მილორად პავიჩი
ხაზარული სავიერი
ლექსიკონი
ხაზარული
სიტყვიერი

MILORAD PAVIĆ
HAZAR
SOZLUGU

HAZARSKI
REČNIK
ハザール事典
夢の狩人たちの物語
ミロラド・パヴィチ
工藤幸雄 訳
［男性版］
MILORAD PAVIĆ
創元ライブラリ
ANNO
1984

HAZARSKI
REČNIK
ハザール事典
夢の狩人たちの物語
ミロラド・パヴィチ
工藤幸雄 訳
［女性版］
MILORAD PAVIĆ
創元ライブラリ
ANNO
1984

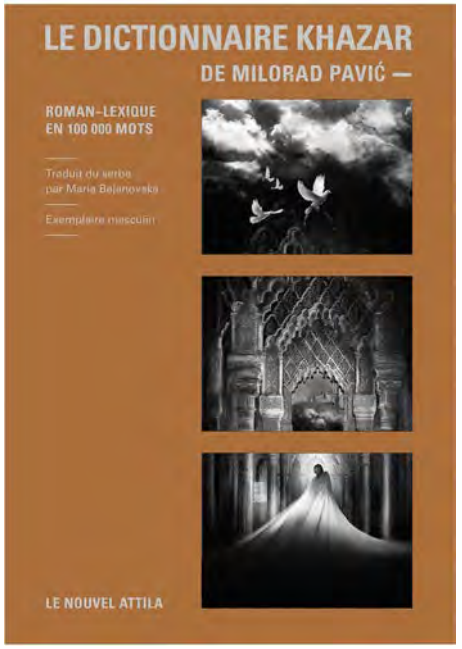
LE DICTIONNAIRE KHAZAR
DE MILORAD PAVIĆ —
ROMAN-LEXIQUE
EN 100 000 MOTS
Traduit du serbe
par Maria Bajanovska
Exemplaire masculin
LE NOUVEL ATTILA

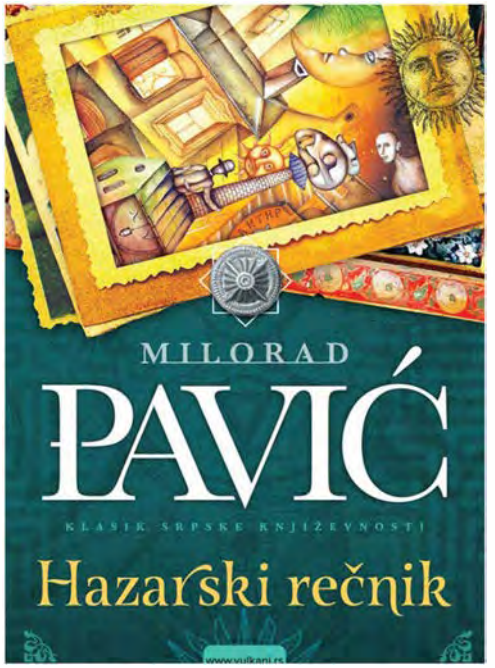
MILORAD
PAVIĆ
KLASIK SRPSKE KNJIŽEVNOSTI
Hazarski rečnik

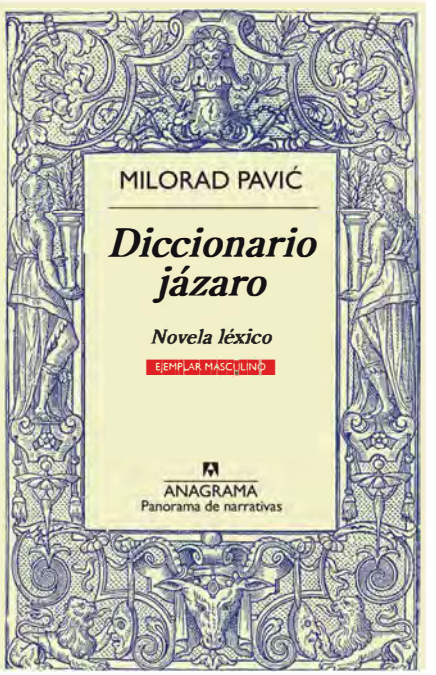
MILORAD PAVIĆ
Diccionario jázaro
Novela léxico
EJEMPLAR MASCULINO
ANAGRAMA
Panorama de narrativas

MILORAD PAVIĆ
Diccionario jázaro
Novela léxico
EJEMPLAR FEMENINO
ANAGRAMA
Panorama de narrativas

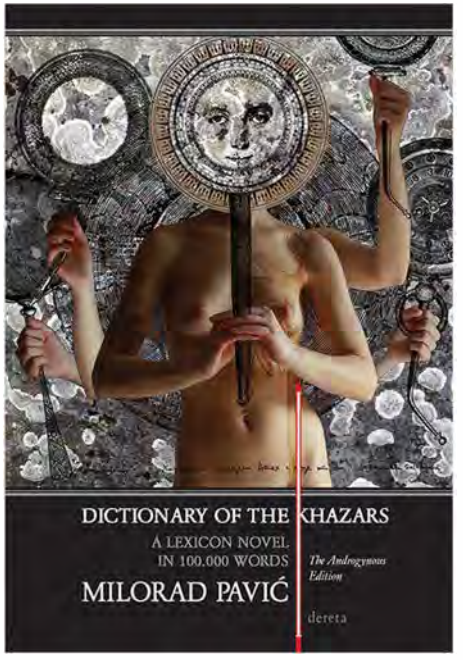
DICTIONARY OF THE KHAZARS
A LEXICON NOVEL
IN 100.000 WORDS
MILORAD PAVIĆ
The Androgynous Edition
dereta

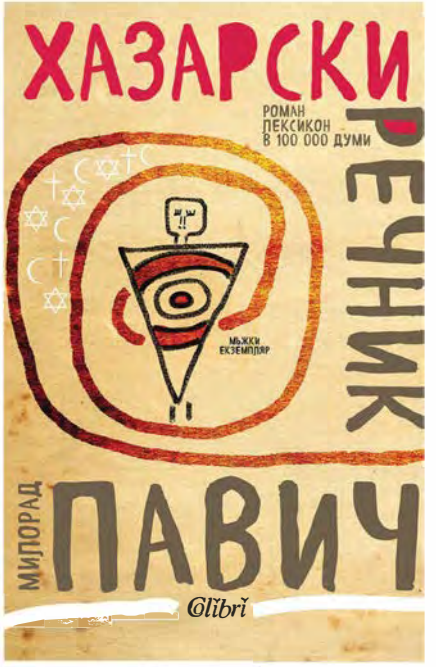
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН
В 100 000 ДУМИ
МЪЖКИ ЕКЗЕМПЛЯР
МИЛОРАД ПАВИЧ
Olibri

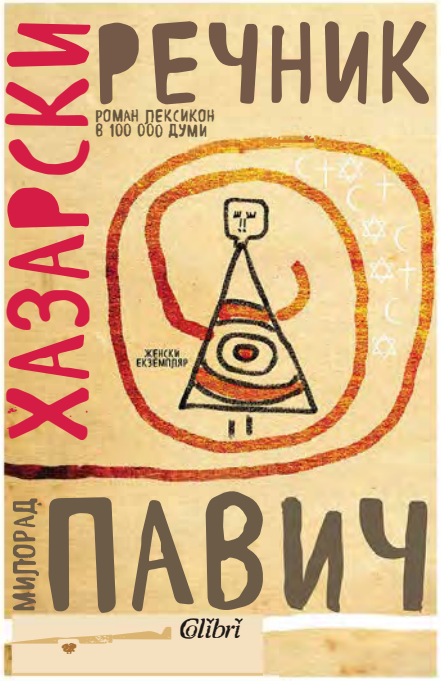
ХАЗАРСКИ РЕЧНИК
РОМАН ЛЕКСИКОН В 100 000 ДУМИ
ЖЕНСКИ ЕКЗЕМПЛЯР
МИЛОРАД ПАВИЧ
Clibri

Мілорад Павич
ХОЗАРСЬКИЙ СЛОВНИК
ЧОЛОВІЧИЙ ПРИМІРНИК
FOLIO

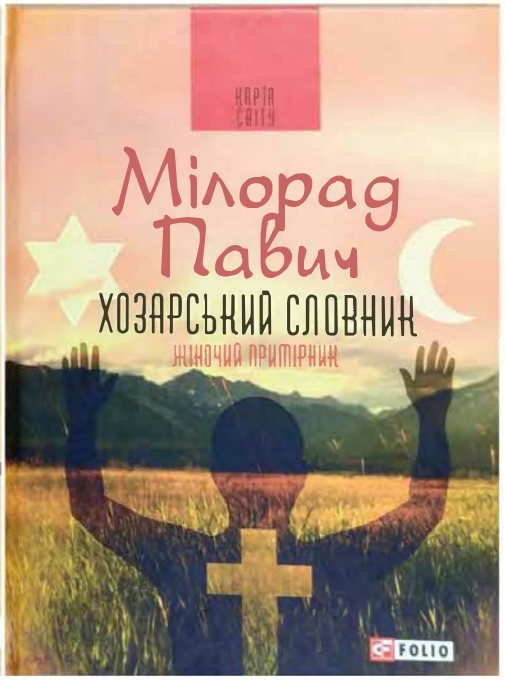
Мілорад Павич
ХОЗАРСЬКИЙ СЛОВНИК
ЖІНОЧИЙ ПРИМІРНИК
FOLIO

قاموس خزران
رمان - واژه‌نامه
میلوراد پاویچ
ترجمه‌ی کورش نوروزی

svetskaknjiževnost*
Milorad Pavić
Hazarski rečnik
ANDROGINO IZDANJE
ROMAN LEKSIKON U 100 000 REČI

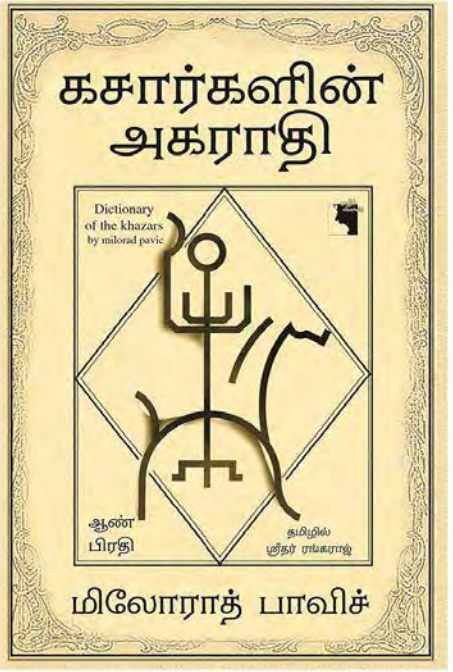
கசார்களின் அகராதி
Dictionary of the khazars by milorad pavic
ஆண் பிரதி
தமிழில் ஸ்ரீதர் ரங்கராஜு
மிலோராத் பாவிச்

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41:929 Павић М.(083.824)
821.163.41.09 Павић М.(083.824)
012 Павић М.

СТОЈКОВИЋ-Јовановић, Нађа, 1971-
Чудесна судбина једне књиге или Простори Хазарског речника : јубилеји Милорада Павића / аутор изложбе и каталога Нађа Стојковић-Јовановић ; [илустрације Милорад Павић, Јасен Панов]. - Београд : Народна библиотека Србије, 2019 (Београд : Ретро принт). - 45 стр., [26] стр. с таблама : илустр. ; 21 x 23 cm

«Изложба и каталог настали су поводом двоструког јубилеја: деведесет година од рођења Милорада Павића и тридесет пет година од рођења Хазарског речника» --> прелим. стр. - Тираж 300. - Стр. 13-16: Павићев Павић / Ласло Блашковић. - Стр. 19-24: Из седла велосипеда / Ласло Блашковић. - Стр. 27-[46]: Библиографија Хазарског речника / Марија Богдановић.

ISBN 978-86-7035-430-2

а) Павић, Милорад (1929-2009) -- Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 276071180